

Jaarstukken

2015

Managementverslag over het boekjaar 2015	2
Jaarrekening van de ECB	18
Balans per 31 december 2015	18
Winst- en verliesrekening over 2015	20
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	21
Toelichting op de balans	30
Niet in de balans opgenomen instrumenten	48
Toelichting op de winst- en verliesrekening	51
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	58
Toelichting op de verdeling van winst/toedeling van verliezen	60

Managementverslag over het boekjaar 2015

1 Doel van het managementverslag van de ECB

Dit managementverslag vormt een integrerend onderdeel van de financiële jaarverslaggeving van de ECB. Het verschaft contextuele informatie over de werkzaamheden van de ECB, haar operationele kader en de invloed van de diverse transacties van de ECB op de jaarrekening.

Dit verslag bevat informatie over de belangrijkste processen die verband houden met de totstandkoming van de jaarrekening van de ECB. Gezien het feit dat de activiteiten en transacties van de ECB worden verricht ter ondersteuning van haar monetairbeleidsdoelstellingen dienen de financiële uitkomsten te worden gezien in samenhang met haar beleidsacties. Dit verslag geeft daarom ook informatie over de voornaamste risico's waaraan de ECB blootstaat, over hoe deze door haar diverse transacties worden beïnvloed, over de beschikbare financiële middelen en over de invloed van de belangrijkste activiteiten van de ECB op haar jaarrekening.

2 Belangrijkste doelstellingen en taken

Het hoofddoel van de ECB is het handhaven van prijsstabiliteit. De voornaamste taken van de ECB, zoals beschreven in de Statuten van het ESCB, omvatten het ten uitvoer leggen van het monetair beleid van de Europese Unie, het verrichten van valutamarktoperaties, het beheren van de officiële externe reserves van de landen van het eurogebied en het bevorderen van een goede werking van het betalingsverkeer.

Om indringend en doeltreffend banktoezicht te kunnen uitoefenen, is de Europese Centrale Bank bovendien verantwoordelijk voor de effectieve en consistente werking van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme ('Single Supervisory Mechanism' – SSM). Aldus draagt zij bij aan de veiligheid en soliditeit van het bankwezen en aan de stabiliteit van het financiële stelsel van de Europese Unie.

3 Belangrijkste processen

Het jaarrekeningproces van de ECB hangt samen met een aantal belangrijke activiteiten.

3.1 Beheersingsmaatregelen binnen de organisatie-eenheden

Binnen de interne beheersingsstructuur van de ECB is iedere werkeenheid verantwoordelijk voor het beheer van de eigen operationele risico's en voor de implementatie van beheersingsmaatregelen om de doeltreffendheid en doelmatigheid van de activiteiten te waarborgen, evenals de juistheid van de in de jaarrekening van de ECB op te nemen informatie. De verantwoordelijkheid voor en verantwoording van budgetaangelegenheden liggen ook primair bij de individuele werkeenheden.

3.2 Budgetteringsproces

De Afdeling Budget, Controlling en Organisatie van het Directoraat-Generaal Human Resources, Budget en Organisatie¹ ontwikkelt het kader voor de strategische planning met betrekking tot de middelen van de ECB en produceert en monitort deze planning, samen met het daarmee verband houdende operationele budget. Deze taken worden uitgevoerd in samenwerking met de werkeenheden, waarbij het scheidingsbeginsel² wordt gehanteerd, en de uitkomsten vinden hun neerslag in de jaarlijkse activiteitenprogramma's van de afdelingen. De Afdeling Budget, Controlling en Organisatie voert tevens planning en middelenbeheer, kosten/batenanalyses en beleggingsanalyses uit voor de projecten van de ECB en van het ESCB. De uitgaven ten opzichte van de goedgekeurde budgetten worden regelmatig gemonitord door de Directie,³ die daarbij rekening houdt met het advies van de Afdeling Budget, Controlling en Organisatie, en door de Raad van Bestuur, die daarbij wordt bijgestaan door het Begrotingscomité. Overeenkomstig artikel 15 van het Reglement van Orde van de ECB ondersteunt het Begrotingscomité de Raad van Bestuur door de jaarlijkse budgetvoorstellen van de ECB en verzoeken om aanvullende budgetfinanciering door de Directie te beoordelen, voordat deze ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur worden voorgelegd.

3.3 Toezicht op financiële risico's

Het Directoraat Risicobeheer van de ECB is verantwoordelijk voor het voorstellen van beleidsmaatregelen en procedures die zorgen voor een passend niveau van bescherming tegen financiële risico's voor (a) het Eurosysteem, met inbegrip van de ECB, bij de uitvoering van de monetairbeleidstransacties, en (b) de ECB bij het beheer van haar externe reserves, goudreserves en in euro luidende beleggingsportefeuilles. Het Directoraat Risicobeheer beoordeelt, en doet voorstellen tot verbetering van, de operationele kaders voor het monetair beleid en

¹ In 2016 zal de Afdeling Budget, Controlling en Organisatie deel gaan uitmaken van het nieuw gecreëerde Directoraat-Generaal Budget & Finance.

² Het scheidingsbeginsel heeft betrekking op het vereiste, zoals dat is vastgelegd in de SSM-Verordening, dat de ECB haar toezichtstaken dient uit te voeren onverminderd, en gescheiden van, haar taken die betrekking hebben op het monetair beleid en alle andere taken.

³ Vanaf 2016 zal de nieuw benoemde Chief Services Officer ook een actieve rol vervullen bij het monitoren van budgetten.

het valutabeleid van het Eurosysteem vanuit het oogpunt van risicobeheer. Daarnaast ondersteunt het Comité voor Risicobeheer, dat bestaat uit deskundigen van de centrale banken van het Eurosysteem, de besluitvormende organen bij het waarborgen van een passend beschermingsniveau voor het Eurosysteem. Dit wordt bereikt door de financiële risico's voortvloeiend uit markttransacties te beheren en beheersen, in het kader van zowel de monetairbeleidstransacties als de externe-reservesportefeuille van de ECB. Wat deze activiteiten betreft, draagt het Comité voor Risicobeheer bij aan onder meer het monitoren, meten en rapporteren van de financiële risico's op de balans van het Eurosysteem en het opstellen en beoordelen van de daarmee verband houdende methodologieën en kaders.

3.4 Portefeuillebeheer

De ECB houdt twee typen beleggingsportefeuilles aan, te weten de in Amerikaanse dollar en Japanse yen luidende externe-reservesbeleggingsportefeuille, en een in euro luidende eigenmiddelenbeleggingsportefeuille. Daarnaast worden de middelen die verband houden met de pensioenregelingen van de ECB belegd in een extern beheerde portefeuille. De ECB houdt ook in euro luidende waardepapieren voor monetairbeleidsdoeleinden aan, die zijn aangekocht in het kader van het Programma voor de effectenmarkten ('Securities Markets Programme' – SMP), het programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa ('asset-backed securities purchase programme' – ABSPP), het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen ('public sector purchase programme' – PSPP) en de drie programma's voor de aankoop van gedekte obligaties ('covered bond purchase programmes' – CBPP's).

3.5 Totstandkoming van de financiële verantwoording van de ECB

De jaarrekening van de ECB wordt door de Directie opgesteld in overeenstemming met de door de Raad van Bestuur vastgestelde grondslagen voor de financiële verslaggeving.⁴

De Afdeling Financiële Rapportage en Beleid van het Directoraat-Generaal Algemeen Beheer⁵ is, in samenwerking met andere werkeenheden, verantwoordelijk voor de totstandkoming van de jaarrekening en zorgt ervoor dat alle daarmee verband houdende documentatie tijdig aan de externe accountant en de besluitvormende organen beschikbaar worden gesteld. De financiëleverslaggevingsprocessen en de jaarrekening van de ECB kunnen onderwerp zijn van interne audits. De interneauditactiviteiten van de ECB worden uitgevoerd conform de door het Institute of Internal Auditors opgestelde Internationale Standaarden voor de Beroepsuitoefening van Internal Auditing. Alle rapporten van het Directoraat Interne audit, waarin tot de betrokken werkeenheden

⁴ Zie de toelichting inzake de grondslagen voor de financiële verslaggeving.

⁵ In 2016 zal de Afdeling Financiële Rapportage en Beleid deel gaan uitmaken van het nieuw gecreëerde Directoraat-Generaal Budget & Finance.

gerichte auditaanbevelingen kunnen zijn opgenomen, worden aan de Directie voorgelegd.

Daarnaast wordt de jaarrekening van de ECB gecontroleerd door de onafhankelijke externe accountant die door de Raad van Bestuur is aanbevolen en door de Raad van de Europese Unie is goedgekeurd. De externe accountant onderzoekt de administratie en verslaglegging van de ECB en heeft volledige toegang tot alle informatie omtrent haar transacties.⁶ Het is de verantwoordelijkheid van de externe accountant een oordeel te geven of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de ECB en van de resultaten van haar transacties, overeenkomstig de door de Raad van Bestuur vastgelegde grondslagen voor de financiële verslaggeving. In dit verband beoordeelt de externe accountant de toereikendheid van de bij de opstelling en presentatie van de jaarrekening toegepaste interne beheersingsmaatregelen en beoordeelt deze ook de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor de financiële verslaggeving.

Het Comité Activa en Passiva van de ECB, dat bestaat uit vertegenwoordigers van de ECB-functies betreffende markttransacties, financiële administratie, financiële rapportage, risicobeheer en budget, monitort en beoordeelt systematisch alle factoren die van invloed kunnen zijn op de balans en de winst- en verliesrekening van de ECB. Dit Comité beoordeelt de jaarrekening en de daarmee verband houdende documentatie alvorens deze ter goedkeuring aan de Directie worden voorgelegd.

Nadat de Directie zijn goedkeuring heeft gegeven voor publicatie van de jaarrekening wordt deze, samen met de door de externe accountant afgegeven controleverklaring en alle relevante documentatie, ter beoordeling voorgelegd aan het Auditcomité van de ECB, alvorens deze door de Raad van Bestuur worden goedgekeurd. Het Auditcomité ondersteunt de Raad van Bestuur ten aanzien van diens verantwoordelijkheden met betrekking tot onder meer de integriteit van de financiële informatie en het toezicht op de interne beheersingsmaatregelen. In dit verband beoordeelt het Auditcomité of de jaarrekening van de ECB een getrouw beeld geeft en is opgesteld conform de goedgekeurde regels voor de financiële verslaggeving. Het beoordeelt ook eventuele belangrijke financieel-administratieve en verslaggevingskwesaties die van invloed zouden kunnen zijn op de jaarrekening van de ECB.

De jaarrekening van de ECB wordt in februari van elk jaar goedgekeurd door de Raad van Bestuur en wordt onmiddellijk daarna gepubliceerd. Deze wordt gepubliceerd samen met het managementverslag en de geconsolideerde balans van het Eurosysteem.

⁶ Teneinde het publiek ervan te verzekeren dat de onafhankelijkheid van de externe accountant van de ECB is gewaarborgd, vindt om de vijf jaar rotatie van de accountantsfirma plaats.

4 Risicobeheer

Risicobeheer is een cruciale component van de activiteiten van de ECB, en dit wordt uitgevoerd door middel van een voortdurend proces van identificatie, beoordeling, beperking en monitoring van risico's. In het onderstaande overzicht zijn zichtbaar de belangrijkste risico's waaraan de ECB blootstaat, de bron van deze risico's en de door de ECB toegepaste risicobeheerstrategieën.

Risico's waaraan de ECB blootstaat

Risico	Component	Soort risico	Risicobron	Risicobeheersingskader
Financiële risico's	Krediet-risico	Wanbetalingsrisico <i>Risico van financiële verliezen ten gevolge van een "wanbetalingsgebeurtenis" die voortvloeit uit het verzuim van een schuldenaar (tegenpartij of emittent) om tijdig aan zijn financiële verplichtingen te voldoen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • aangehouden externe reserves • beleggingsportefeuille luidend in euro • aangehouden effecten voor monetair beleid 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ beleenbaarheidscriteria ✓ due diligencebeoordeling ✓ risicopositielimieten ✓ onderpandstelling ✓ diversificatie ✓ monitoring financiële risico's
		Kredietmigratierisico <i>Risico van financiële verliezen ten gevolge van een herwaardering van financiële activa na een verslechtering van hun kredietkwaliteit en ratings</i>	<ul style="list-style-type: none"> • aangehouden externe reserves • beleggingsportefeuille luidend in euro 	
	Markt-risico	Valutarisico en grondstoffenrisico <i>Risico van financiële verliezen op (a) posities luidend in vreemde valuta, ten gevolge van wisselkoersschommelingen en (b) op aangehouden grondstoffen, ten gevolge van marktprijschommelingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • aangehouden externe reserves • goudreserves 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ spreiding over valuta's en goud ✓ herwaarderingrekeningen goud en vreemde valuta's ✓ monitoring financiële risico's
		Renterisico <i>Risico van financiële verliezen ten gevolge van ongunstige rentewijzigingen die aanleiding geven tot (a) een marktwaardedaling van financiële instrumenten of (b) een negatieve invloed op de nettorentebaten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • aangehouden externe reserves • beleggingsportefeuilles luidend in euro • aangehouden effecten voor monetair beleid 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ beleid voor portefeuillesamenstelling ✓ prijsherwaarderingsrekeningen ✓ marktrisicolimieten ✓ monitoring financiële risico's
		Liquiditeitsrisico <i>Risico van financiële verliezen ten gevolge van het onvermogen om een actief binnen een passende tijdsperiode te gelde te maken tegen de marktwaarde van dat ogenblik</i>	<ul style="list-style-type: none"> • aangehouden externe reserves 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ beleid voor portefeuillesamenstelling ✓ liquiditeitslimieten ✓ monitoring financiële risico's
		Operationeel risico <i>Risico van een negatieve invloed op de financiën, bedrijfsvoering of reputatie, die voortvloeit uit het handelen of nalaten door mensen, tekortschietende personeelsmiddelen of tekortschietend personeelsbeleid, de inadequate tenuitvoerlegging of het tekortschieten van de interne governance en bedrijfsprocessen, het niet-functioneren van systemen waarop processen zijn gebaseerd, of externe gebeurtenissen (bijv. natuurrampen of aanvallen van buitenaf).</i>	<ul style="list-style-type: none"> • personeelsbestand, personeelsmiddelen, personeelsbeleid • interne governance en bedrijfsprocessen • systemen • externe gebeurtenissen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ identificatie, beoordeling, aanpak, rapportage en monitoring m.b.t. operationele risico's ✓ richtsnoer voor risicotolerantiebeleid ✓ risicomatrix ✓ kader voor bedrijfscontinuïteitsbeheer

4.1 Financiële risico's

De financiële risico's vloeien voort uit de kernactiviteiten van de ECB en de hiermee verband houdende posities. De ECB neemt besluiten ten aanzien van haar portefeuillesamenstelling en legt passende risicobeheer- en due diligencekaders ten uitvoer, waarbij zij rekening houdt met de doelstellingen en doeleinden van de verschillende portefeuilles en de financiële posities, en met de risicovoorkeuren van haar besluitvormende organen.

Financiële risico's kunnen worden gekwantificeerd met behulp van een verscheidenheid aan risicomaatstaven. De ECB maakt gebruik van intern ontwikkelde risicoschattingstechnieken, die zijn gebaseerd op een gecombineerd markt- en kredietrisicosimulatiekader. De essentiële modelleringsconcepten, -technieken en -aannames die aan de risicomaatstaven ten grondslag liggen, bouwen voort op marktstandaarden. Om een uitgebreid inzicht te krijgen in potentiële risicogebeurtenissen die zich met verschillende frequenties en met verschillende hevigheidsniveau's zouden kunnen voordoen, gebruikt de ECB twee types statistische maatstaven, 'Value-at-Risk (VaR)' en 'Expected Shortfall',⁷ die worden berekend voor een aantal betrouwbaarheidsniveau's. Bovendien worden gevoeligheids- en stressscenarioanalyses gebruikt om de statistische risicoschattingen beter te begrijpen en aan te vullen.

Gemeten als VaR bij een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een tijdshorizon van één jaar (VaR95%) bedroeg het totaalbedrag van de financiële risico's waaraan de ECB via haar financiële activa blootstond per 31 december 2015 € 10 miljard, hetgeen € 1,4 miljard hoger was dan de geaggregeerde risico's geschat per 31 december 2014. Deze toename hangt vooral samen met de stijging van de mark waarde van de externe reserves van de ECB en derhalve met de blootstelling van de ECB aan valutarisico, na de appreciatie van de Amerikaanse dollar en de Japanse yen ten opzichte van de euro in 2015.

4.1.1 Kredietrisico

De risicobeheersingsmaatregelen en limieten die de ECB gebruikt om haar kredietrisicoblootstelling te bepalen, verschillen per type transactie, afhankelijk van de beleids- of beleggingsdoelstellingen van de verschillende portefeuilles en de risicokenmerken van de onderliggende activa.

Het kredietrisico als gevolg van de door de ECB aangehouden externe reserves is minimaal, aangezien de reserves zijn belegd in activa met een hoge kredietkwaliteit.

⁷ Value-at-Risk (VaR) wordt gedefinieerd als de maximale potentieelverliesdrempel voor de financiële activaportefeuille die, overeenkomstig een statistisch model, met een bepaalde waarschijnlijkheid (betrouwbaarheidsniveau) gedurende een specifieke risicoperiode niet zal worden overschreden. Expected Shortfall is een coherente risicomaatstaf die conservatiever is dan VaR bij dezelfde periode en hetzelfde betrouwbaarheidsniveau, aangezien deze maatstaf de waarschijnlijkheidsgewogen gemiddelde verliezen meet die zich zouden kunnen voordoen in de slechtst denkbare scenario's die boven de VaR-drempel uitgaan. In deze context worden verliezen gedefinieerd als de verschillen tussen de nettowaarde van de portefeuilles van de ECB zoals opgenomen in de balans aan het begin van de periode, vergeleken met de gesimuleerde waarden aan het eind van de periode.

De goudreserves van de ECB staan niet bloot aan kredietrisico, aangezien goud niet aan derden wordt uitgeleend.

Het doel van de in euro luidende beleggingsportefeuille is de ECB te voorzien van inkomsten om haar operationele kosten te helpen dekken en tegelijkertijd het belegde kapitaal te behouden. Rendementsoverwegingen spelen derhalve een relatief grotere rol in de portefeuillesamenstelling en het risicobeheersingskader voor deze beleggingen dan het geval is bij de externe reserves van de ECB. Desalniettemin wordt het kredietrisico ten aanzien van deze beleggingen op bescheiden niveau's gehouden.

Het kredietrisico in verband met voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden waardepapieren valt dankzij de toegepaste risicobeheertechnieken binnen de risicotolerantieniveau's van de ECB. Het kredietmigratierisico dat verband houdt met de voor monetairbeleidsdoeleinden aangekochte waardepapieren heeft niet direct invloed op de jaarrekening van de ECB, aangezien deze worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen), en derhalve niet tegen marktprijzen worden geherwaardeerd. Deze waardepapieren kunnen echter wel blootstaan aan wanbetalingsrisico, en een verslechtering van hun kredietkwaliteit kan van invloed zijn op de jaarrekening van de ECB via het reguliere proces van analyse en verwerking van bijzondere waardeverminderingen.

4.1.2 Marktrisico

De voornaamste marktrisico's waaraan de ECB blootstaat bij het beheer van haar aanhoudingen zijn valutarisico en grondstoffenrisico (i.v.m. de goudprijs). De ECB staat tevens bloot aan renterisico.

Valutarisico en grondstoffenrisico

Het financiële risicoprofiel van de ECB wordt hoofdzakelijk bepaald door valuta- en grondstoffenrisico's. Dit is het gevolg van de omvang van de externe reserves (vooral bestaand uit Amerikaanse dollars) en de goudreserves van de ECB, en de hoge volatiliteit van wisselkoersen en de goudprijs.

Gezien de beleidsrol van goud en de externe reserves is de ECB er niet op uit valutarisico's en het grondstoffenrisico te elimineren. Deze risico's worden geëlimineerd door spreiding van de aanhoudingen over verschillende valuta's en goud.

Overeenkomstig de regels van het Eurosysteem kunnen de herwaarderingsrekeningen met betrekking tot de goudreserves en de Amerikaanse dollars, die per 31 december 2015 respectievelijk € 11,9 miljard (2014: € 12,1 miljard) en € 10,6 miljard (2014: € 6,2 miljard) bedroegen, worden gebruikt om de impact van eventuele toekomstige ongunstige bewegingen in de goudprijs en de

wisselkoers van de Amerikaanse dollar te absorberen, waardoor een effect op de winst- en verliesrekening van de ECB zou worden beperkt of zelfs voorkomen.

Renterisico

De externe reserves en de in euro luidende beleggingsportefeuilles van de ECB worden belegd in vastrentende waardepapieren die tegen marktkoersen worden geherwaardeerd, en deze zijn derhalve onderhevig aan marktrisico ten gevolge van renteschommelingen. Het marktrenterisico dat uit deze portefeuilles voortvloeit, wordt beheerd door middel van het portefeuillesamenstellingsbeleid en marktriscolimieten die ervoor zorgen dat het marktrisico beperkt blijft op niveau's die de risico/rendementsvoorkeuren van de ECB voor de verschillende portefeuilles weerspiegelen. Wanneer deze worden uitgedrukt in termen van de gewijzigde duration⁸ van de vastrentende portefeuilles, vertalen de verschillende risico/rendementsvoorkeuren zich in een langere gewijzigde duration voor de in euro luidende beleggingsportefeuille dan voor de aangehouden externe reserves.

Het marktrenterisico waaraan de ECB blootstaat, is gedurende 2015 beperkt gebleven.

De in het kader van de activa-aankoopprogramma's (de drie CBPP's, het SMP, het ABSPP en het PSPP) aangekochte waardepapieren worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen en worden derhalve niet tegen marktprijzen geherwaardeerd. Deze aangehouden waardepapieren zijn derhalve niet onderhevig aan marktrenterisico. De mismatch tussen de rentegevoeligheid van de baten uit deze waardepapieren en die van de lasten die verband houden met de desbetreffende verplichtingen impliceren echter een renterisico dat de nettorentebaten van de ECB nadelig zou kunnen beïnvloeden. Het portefeuillesamenstellingsbeleid, waaronder het beleid en de procedures die ervoor zorgen dat aankopen tegen passende prijzen plaatsvinden, wordt gebruikt om dit soort risico te beheren. En dit risico wordt verder gemitigeerd door het bestaan van verplichtingen waarover geen (rente)vergoeding wordt betaald en de totale balansstructuur van de ECB. Het renterisico met betrekking tot de voor monetairbeleidsdoeleinden aangekochte waardepapieren is in de loop van 2015 toegenomen, vooral door de aankopen in het kader van het PSPP. Verwacht wordt echter dat de ECB in de komende jaren per saldo positieve nettorentebaten zal boeken, zelfs in het onwaarschijnlijke geval dat zich zeer ongunstige renteriscoscenario's zouden voltrekken.

4.1.3 Liquiditeitsrisico

Gezien de rol van de euro als een belangrijke reservevaluta, de rol van de ECB als een centrale bank en haar balansstructuur vloeit de belangrijkste blootstelling van de

⁸ De gewijzigde duration is een maatstaf voor de gevoeligheid van de waarde van de portefeuilles voor parallelle verschuivingen in rendementscurves.

ECB aan liquiditeitsrisico voort uit haar externe reserves, aangezien valuta-interventies erom vragen dat grote posities binnen een kort tijdsbestek te gelde moeten kunnen worden gemaakt. Dit risico wordt beheerd door een portefeuillesamenstelling en limieten die ervoor zorgen dat een voldoende groot deel van de posities van de ECB wordt belegd in activa die snel, en met een verwaarloosbaar effect op de prijs, te gelde kunnen worden gemaakt.

Het liquiditeitsrisicoprofiel van de portefeuilles van de ECB is in 2015 globaal genomen stabiel gebleven.

4.2 Operationeel risico

De belangrijkste doelstellingen van het kader van de ECB voor operationeelrisicobeheer zijn (a) er mede voor te zorgen dat de ECB haar missie en doelstellingen verwezenlijkt; en (b) haar reputatie en overige activa te beschermen tegen verlies, misbruik en schade.

Krachtens het kader voor operationeelrisicobeheer is iedere werkeenheid verantwoordelijk voor het identificeren, beoordelen en beheersen van, en het rapporteren over en bewaken van operationele risico's en beheersingsmaatregelen. Werkeenheden met een horizontale rol nemen specifieke beheersingsmaatregelen op een bankbreed niveau voor hun rekening. In dit verband verschaft het risicotolerantiebeleid van de ECB een leidraad voor risicobeheersingsstrategieën en risicoaanvaardingsprocedures. Het is gekoppeld aan een risicomatrix gebaseerd op de impact- en waarschijnlijkheidsschalen van de ECB (die van kwantitatieve en kwalitatieve criteria gebruikmaken).

De functie belast met het beheer van operationeel risico en de bedrijfscontinuïteit is verantwoordelijk voor het onderhouden van de kaders voor het operationeelrisicobeheer en de bedrijfscontinuïteit, en voor de methodologische ondersteuning – aan de risico-eigenaren en verantwoordelijken voor beheersingsmaatregelen – ten aanzien van activiteiten op het gebied van het beheer van operationeel risico en de bedrijfscontinuïteit. Daarnaast rapporteert zij jaarlijks en op ad-hocbasis over operationele risico's aan het Comité Operationele Risico's en de Directie en ondersteunt zij de besluitvormende organen bij hun toezichtsrol betreffende het beheer van de operationele risico's en beheersingsmaatregelen van de ECB. Zij coördineert en implementeert het programma voor bedrijfscontinuïteitsbeheer, test regelmatig de bedrijfscontinuïteit en beoordeelt de bedrijfscontinuïteitsregelingen voor de tijdkritische werkzaamheden van de ECB en ondersteunt het Crisisbeheerteam, inclusief de ondersteunende structuren daarvan, en de werkeenheden in het geval van een ernstige bedrijfsverstoring.

5 Financiële middelen

Kapitaal

Als gevolg van de overgang van Litouwen op de gemeenschappelijke munt op 1 januari 2015, heeft Lietuvos bankas per die dag een bedrag van € 43 miljoen gestort. Als gevolg van deze betaling bedroeg het volgestorte kapitaal van de ECB op 31 december 2015 € 7.740 miljoen. Toelichting 15.1 ('Kapitaal') van de jaarrekening bevat gedetailleerde informatie over het kapitaal van de ECB.

Voorziening voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's

Gezien de aanzienlijke blootstelling van de ECB aan financiële risico's – zoals uiteengezet in Paragraaf 4 – heeft de ECB een voorziening voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's gevormd. Jaarlijks wordt bezien hoe groot de voorziening moet zijn en of ze moet worden voortgezet. Hierbij wordt een scala van factoren in aanmerking genomen, waaronder in het bijzonder de omvang van de aangehouden risicodragende activa, de omvang van de risicoblootstellingen die zich in het lopende boekjaar hebben geconcretiseerd, de geprojecteerde resultaten voor het komende jaar en een in de tijd consistent toegepaste risicobeoordeling waarbij VaR-cijfers voor risicodragende activa worden berekend. De risicovoorziening mag, samen met het in het algemeen reservefonds van de ECB aangehouden bedrag, niet hoger zijn dan het door de nationale centrale banken van het eurogebied volgestorte kapitaal van de ECB.

Per 31 december 2014 bedroeg de voorziening voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's € 7.575 miljoen. Lietuvos bankas droeg met ingang van 1 januari 2015 een bedrag van € 45 miljoen bij, waardoor de omvang van de risicovoorziening naar € 7.620 miljoen opliep. Dit bedrag is gelijk aan het door de nationale centrale banken van het eurogebied volgestorte kapitaal van de ECB per 31 december 2015.

Herwaarderingsrekeningen

Ongerealiseerde winsten op goudreserves, vreemde valuta's en aan prijsherwaarding onderhevige waardepapieren worden niet als baten in de winst- en verliesrekening opgenomen maar worden rechtstreeks verwerkt in de herwaarderingsrekeningen aan de passiefzijde van de balans van de ECB. Deze saldi kunnen worden gebruikt om de impact van eventuele toekomstige ongunstige prijs- en/of wisselkoersbewegingen te absorberen, en vormen derhalve een financiële buffer die de weerbaarheid van de ECB ten opzichte van de onderliggende risico's versterkt.

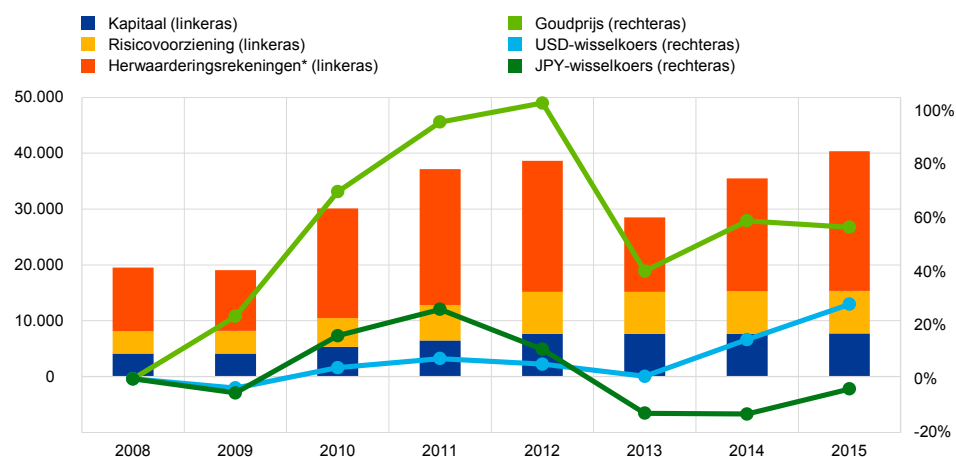
Het totale bedrag op de herwaarderingsrekeningen voor goud, vreemde valuta's en waardepapieren bedroeg ultimo december 2015 € 25,0 miljard⁹ (2014: € 20,2 miljard). Voor nadere informatie, zie de 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving' en toelichting 14 ('Herwaarderingsrekeningen') in de toelichting op de balans.

Grafiek 1 geeft een overzicht van de ontwikkeling van de hiervoor genoemde financiële middelen van de ECB en van de belangrijkste wisselkoersen en de goudprijs voor de periode 2008-15¹⁰. Gedurende deze periode (a) verdubbelde het volgestorte kapitaal van de ECB bijna, vooral als gevolg van het besluit van de Raad van Bestuur in 2010 om het geplaatst kapitaal uit te breiden; (b) steeg de risicovoorziening naar een bedrag gelijk aan het volgestorte kapitaal van de nationale centrale banken van het eurogebied; en (c) lieten de herwaarderingsrekeningen een opmerkelijke volatiliteit zien, voornamelijk ten gevolge van veranderingen in wisselkoersen en de goudprijs.

Grafiek 1

De financiële middelen van de ECB, de belangrijkste wisselkoersen en de goudprijs in de periode 2008-15

(in EUR miljoenen; procentuele veranderingen vergeleken met 2008)

* Dit is inclusief de totale herwaarderingswinsten op goud, vreemde valuta's en waardepapieren.
Bron: ECB.

6 Invloed van de belangrijkste activiteiten op de jaarrekening

In de tabel wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste transacties en functies van de ECB bij de uitvoering van haar mandaat, en hun invloed op de jaarrekening van de ECB.

⁹ Daarnaast omvat de balanspost 'Herwaarderingsrekeningen' herwaarderingsrekeningen ten aanzien van vergoedingen na uitdiensttreding.

¹⁰ De ontwikkelingen in de belangrijkste wisselkoersen en de goudprijs worden gepresenteerd als de procentuele verandering vergeleken met de wisselkoersen en de goudprijs ultimo 2008.

Transactie/Functie	Invloed op de jaarrekening van de ECB
Monetairbeleidstransacties	De standaard monetairbeleidstransacties worden decentraal uitgevoerd door de nationale centrale banken van het Eurosysteem. Daardoor hebben deze transacties geen rechtstreekse invloed op de jaarrekening van de ECB.
Waardepapieren aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden (CBPP's, SMP, ABSPP's en PSPP)	Door de ECB aangekochte waardepapieren worden opgenomen onder de post 'Waardepapieren aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden'. De waardepapieren in deze portefeuilles worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, en ten minste een maal per jaar wordt gecontroleerd of er een bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden. Overlopende couponposten en de amortisatie van disagio's en agio's worden in de winst- en verliesrekening verwerkt. ¹¹
Beleggingsactiviteiten (beheer van externe reserves en eigen middelen)	De externe reserves van de ECB worden op de balans gepresenteerd ¹² of worden tot de afwikkelingsdatum weergegeven in de niet in de balans opgenomen posten. De eigenmiddelenportefeuille van de ECB wordt in de balans opgenomen, voornamelijk onder de post 'Overige financiële activa'. 'Nettorentebaten', waaronder overlopende couponposten en de amortisatie van disagio's en agio's, worden in de winst- en verliesrekening verwerkt. ¹³ Ongerealiseerde prijs- en wisselkoersverliezen verminderd met eerder verwerkte onrealiseerde prijs- en wisselkoerswinsten, alsook gerealiseerde winsten en verliezen uit de verkoop van waardepapieren, worden verwerkt in de winst- en verliesrekening, ¹⁴ terwijl onrealiseerde winsten in de balans worden verwerkt onder de post 'Herwaarderingsrekeningen'.
Betalingssystemen (TARGET2)	De saldi binnen het Eurosysteem van de nationale centrale banken van het eurogebied ten opzichte van de ECB uit hoofde van TARGET2 worden in de balans van de ECB als één nettoactief- of nettopassiefpost gepresenteerd. De vergoeding op deze saldi wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de posten 'Overige rentebaten' en 'Overige rentelasten'.
Bankbiljetten in omloop	Aan de ECB is een aandeel van 8% van de totale waarde van de in omloop zijnde eurobankbiljetten toegedeeld. Dit aandeel wordt gedekt door rentedragende vorderingen op de nationale centrale banken, tegen de rente van de basisherfinancieringstransacties. Deze rente wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de post 'Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem'. De kosten van het grensoverschrijdend vervoer van eurobankbiljetten tussen bankbiljettendrukkerijen en de nationale centrale banken voor de levering van nieuwe bankbiljetten, en tussen de nationale centrale banken voor het opheffen van tekorten vanuit overschotvoorraden, worden centraal door de ECB gedragen. Deze kosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de post 'Productiekosten bankbiljetten'.
Banktoezicht	De jaarlijkse kosten van de ECB in verband met haar toezichtstaken worden via de jaarlijkse toezichtsvergoeding doorberekend aan de onder toezicht staande entiteiten. De vergoedingen voor toezicht worden in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de post 'Nettobaten uit vergoedingen en provisies'.

¹¹ Opgenomen onder de posten 'Overige rentebaten' en 'Overige rentelasten'.

¹² Voornamelijk opgenomen onder 'Goud en goudvorderingen', 'Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta', 'Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta' en 'Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta'.

¹³ De baten uit de externe reserves van de ECB worden opgenomen onder de post 'Rentebaten uit externe reserves', terwijl de rentebaten en -lasten uit de eigen middelen worden opgenomen onder 'Overige rentebaten' en 'Overige rentelasten'.

¹⁴ Opgenomen respectievelijk onder de posten 'Afwaarderingen van financiële activa en posities' en 'Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties'.

Financieel resultaat over 2015

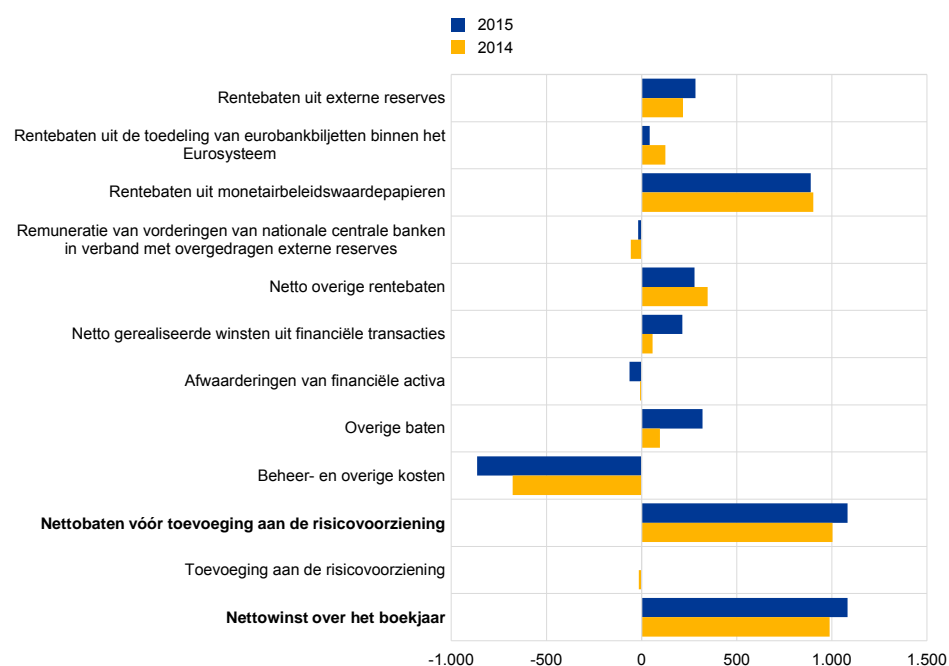
Over 2015 bedroeg de nettowinst van de ECB € 1.082 miljoen (2014: € 989 miljoen).

Grafiek 2 toont een uitsplitsing van de winst- en verliesrekening van de ECB over 2015 inclusief een vergelijking met 2014.

Grafiek 2

Uitsplitsing van de winst- en verliesrekening van de ECB in 2015 en 2014

(in EUR miljoenen)

Bron: ECB.

Hoofdpunten

- De nettorentebaten over 2015 bedroegen € 1.475 miljoen, vergeleken met € 1.536 miljoen in 2014. Deze daling was vooral toe te schrijven aan lagere rentebaten uit het aandeel van de ECB in het totaal van de eurobankbiljetten in omloop ten gevolge van de lagere gemiddelde basisherfinancieringsrente in 2015, en aan de lagere rentebaten uit de eigenmiddelenportefeuille. Het effect van deze factoren werd slechts gedeeltelijk tenietgedaan door (a) de hogere rentebaten uit de externe reserves als gevolg van zowel de appreciatie van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro als de hogere rentebaten uit de portefeuille van in Amerikaanse dollar luidende waardepapieren; en (b) de lagere rentelasten voortvloeiend uit de vorderingen van de nationale centrale banken van het eurogebied inzake de externe reserves die zij aan de ECB hebben overgedragen.
- De rentebaten uit de voor monetairbeleidsdoeleinden aangekochte waardepapieren namen marginaal af van € 903 miljoen in 2014 naar

€ 890 miljoen in 2015. De daling van de rentebaten als gevolg van vervallende waardepapieren aangekocht in het kader van het SMP en de eerste en het tweede aankoopprogramma voor gedekte obligaties werd nagenoeg geheel tenietgedaan door de rentebaten uit het uitgebreide activa-aankoopprogramma.¹⁵

- De afwaarderingen van financiële activa namen in 2015 met € 56 miljoen toe naar € 64 miljoen, voornamelijk als gevolg van de over het geheel genomen daling van de marktprijs van de waardepapieren in de Amerikaanse dollar-portefeuille.
- De totale beheerkosten van de ECB, met inbegrip van de afschrijvingen, bedroegen in 2015 € 864 miljoen, vergeleken met € 677 miljoen in 2014. Deze toename was vooral het gevolg van het feit dat werd begonnen met de afschrijving op het hoofdgebouw van de ECB en door hogere kosten in verband met het SSM. Over 2014 werden slechts de aan het SSM gerelateerde kosten van de ECB over de maanden november en december aan de onder toezicht staande instellingen doorbelast in de vorm van toezichtsvergoedingen, terwijl over 2015 de volledige kosten werden doorbelast. Als gevolg hiervan namen de overige baten in 2015 toe naar € 320 miljoen (2014: € 96 miljoen).

8 Langetermijnontwikkelingen in de jaarrekening van de ECB

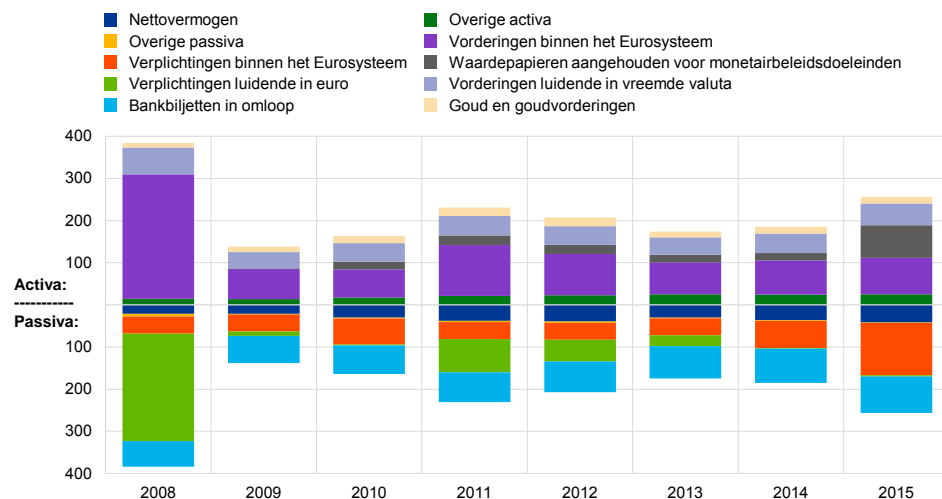
De grafieken 3 en 4 laten zien hoe de balans en de winst- en verliesrekening van de ECB, en de posten daarvan, zich hebben ontwikkeld in de periode 2008-15.

¹⁵ Het uitgebreide activa-aankoopprogramma APP bestaat uit het CBPP3, ABSPP, en het PSPP. Nadere gegevens over het APP zijn beschikbaar [op de website van de ECB](#).

Grafiek 3

Ontwikkeling van de balans van de ECB in de periode 2008-15¹⁶

(in EUR miljarden)

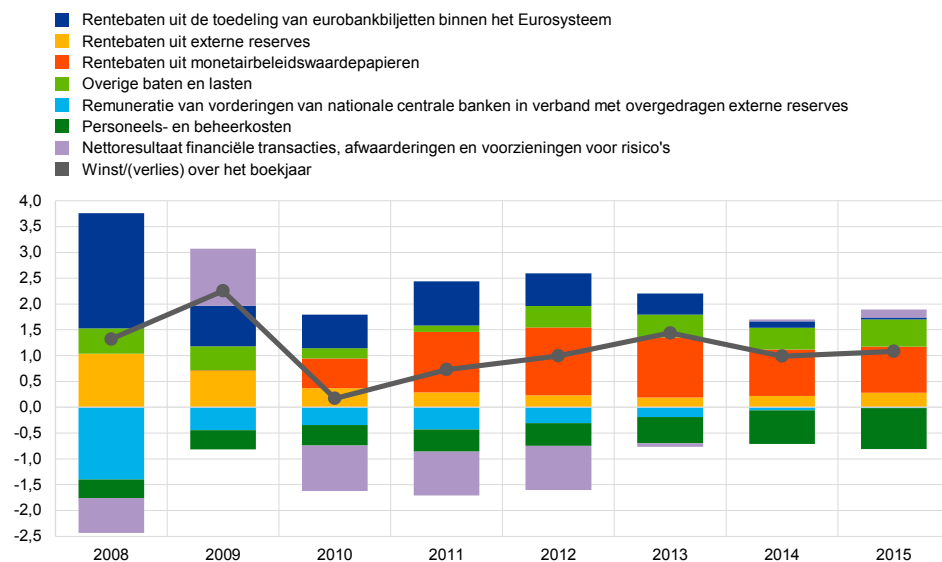

Bron: ECB.

Grafiek 4

Ontwikkeling van de winst- en verliesrekening van de ECB in de periode 2008-15

(in EUR miljarden)

Bron: ECB.

De verkorting van de balans van de ECB vergeleken met 2008 is voornamelijk toe te schrijven aan de verbetering van de financieringscondities in Amerikaanse dollar voor de tegenpartijen van het Eurosysteem en de hieruit voortvloeiende geleidelijke afname van door het Eurosysteem aangeboden in Amerikaanse dollar luidende

¹⁶ De grafiek is gebaseerd op de jaarultimostanden.

liquiditeitsverschaffende transacties. Dit kwam tot uitdrukking in de afname van de vorderingen binnen het Eurosysteem van de ECB en in haar in euro luidende verplichtingen. In het vierde kwartaal van 2014 begon de balans van de ECB echter weer te groeien, als gevolg van de aankoop van gedekte obligaties en effecten op onderpand van activa ingevolge het derde aankoopprogramma voor gedekte obligaties (CBPP3) en het ABSPP. In 2015 hield deze balansgroei aan, met de aankoop van door centrale overheden van het eurogebied uitgegeven waardepapieren na de introductie van het PSPP. De aankopen van waardepapieren uit hoofde van al deze programma's werden via TARGET2-rekeningen afgewikkeld en resulteerden daarom in een overeenkomstige stijging van de verplichtingen van de ECB binnen het Eurosysteem.

De nettowinst van de ECB over dezelfde periode werd beïnvloed door onderstaande factoren.

- De rente op de basisherfinancieringstransacties daalde, en daardoor liepen de seigniorage-inkomsten van de ECB sterk terug. In 2015 bedroeg de gemiddelde rente 0,05%, vergeleken met 4% in 2008. Daardoor daalden de rentebaten uit de bankbiljetten in omloop van € 2,2 miljard in 2008 naar € 0,04 miljard in 2015.
- Met name in de periode 2010-12 werd aan de algemene risicovoorziening voor wisselkoers-, rente en goudprijsrisico's toegevoegd. In deze periode werd cumulatief een bedrag van € 3,5 miljard aan de risicovoorziening toegevoegd, hetgeen in dezelfde mate ten laste kwam van de gerapporteerde winst.
- De rentebaten uit de externe reserves daalden geleidelijk van € 1,0 miljard in 2008 naar € 0,2 billion in 2013, voornamelijk ten gevolge van het teruglopen van de Amerikaanse dollar-rendementen en de daaruit voortvloeiende daling van de rentebaten uit de Amerikaanse-dollarportefeuille. Deze ontwikkeling is in de afgelopen twee jaar omgeslagen, en in 2015 bedroegen deze baten € 0,3 miljard.
- De aangehouden waardepapieren die als onderdeel van de activa-aankoopprogramma's zijn verworven, vertegenwoordigden in de afgelopen zes jaar gemiddeld 54% van de totale nettorentebaten van de ECB.
- De oprichting en het functioneren van het SSM in de afgelopen twee jaar heeft bijgedragen aan een aanzienlijke toename in het aantal medewerkers en de beheerkosten. Sinds november 2014 zijn de aan het SSM gerelateerde kosten echter aan de onder toezicht staande entiteiten doorbelast.

Jaarrekening van de ECB

Balans per 31 december 2015

ACTIVA	Zie toelichting onder	2015 €	2014 €
Goud en goudvorderingen	1	15.794.976.324	15.980.317.601
Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	2		
Vorderingen op het IMF	2.1	714.825.534	669.336.060
Tegoeden bij banken en beleggingen in waardepapieren, externe leningen en overige externe activa	2.2	49.030.207.257	43.730.904.005
		49.745.032.791	44.400.240.065
Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	2.2	1.862.714.832	1.783.727.949
Overige vorderingen op kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro	3	52.711.983	2.120.620
Waardepapieren van ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	4		
Waardepapieren aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden	4.1	77.808.651.858	17.787.948.367
Vorderingen binnen het Eurosysteem	5		
Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem	5.1	86.674.472.505	81.322.848.550
Overige activa	6		
Materiële en immateriële vaste activa	6.1	1.263.646.830	1.249.596.659
Overige financiële activa	6.2	20.423.917.583	20.626.359.858
Herwaarderingsverschillen niet in de balans opgenomen instrumenten	6.3	518.960.866	319.624.726
Overlopende activa	6.4	1.320.068.350	725.224.031
Diversen	6.5	1.180.224.603	1.092.627.246
		24.706.818.232	24.013.432.520
Totaal activa		256.645.378.525	185.290.635.672

PASSIVA	Zie toelichting onder	2015 €	2014 €
Bankbiljetten in omloop	7	86.674.472.505	81.322.848.550
Verplichtingen aan overige ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	8		
Overige verplichtingen	8.1	1.026.000.000	1.020.000.000
Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	9	2.330.804.192	900.216.447
Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	10		
Deposito's, tegoeden en overige verplichtingen	10.1	0	458.168.063
Verplichtingen binnen het Eurosysteem	11		
Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves	11.1	40.792.608.418	40.553.154.708
Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)	11.2	83.083.520.309	23.579.372.965
		123.876.128.727	64.132.527.673
Overige passiva	12		
Herwaarderingsverschillen niet in de balans opgenomen instrumenten	12.1	392.788.148	178.633.615
Overlopende passiva	12.2	95.543.989	96.191.651
Diversen	12.3	891.555.907	869.549.503
		1.379.888.044	1.144.374.769
Vorzieningen	13	7.703.394.185	7.688.997.634
Herwaarderingsrekeningen	14	24.832.823.174	19.937.644.696
Kapitaal en reserves	15		
Kapitaal	15.1	7.740.076.935	7.697.025.340
Winst over het boekjaar		1.081.790.763	988.832.500
Totaal passiva		256.645.378.525	185.290.635.672

Winst- en verliesrekening over 2015

	Zie toelichting onder	2015 €	2014 €
Rentebaten uit externe reserves	22.1	283.205.941	217.003.159
Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem	22.2	41.991.105	125.806.228
Overige rentebaten	22.4	2.168.804.955	2.512.243.088
<i>Rentebaten</i>		<i>2.494.002.001</i>	<i>2.855.052.475</i>
Remuneratie van vorderingen van nationale centrale banken in verband met overgedragen externe reserves	22.3	(17.576.514)	(57.015.146)
Overige rentelasten	22.4	(1.001.272.846)	(1.262.336.836)
<i>Rentelasten</i>		<i>(1.018.849.360)</i>	<i>(1.319.351.982)</i>
Nettorentebaten	22	1.475.152.641	1.535.700.493
Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties	23	214.433.730	57.260.415
Afwaarderingen van financiële activa en posities	24	(64.053.217)	(7.863.293)
Toevoeging aan/vrijval uit voorzieningen voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's		0	(15.009.843)
Nettoresultaat financiële transacties, afwaarderingen en voorzieningen voor risico's		150.380.513	34.387.279
Nettobaten/lasten i.v.m. vergoedingen en provisies	25, 26	268.332.261	28.158.654
Baten uit aandelen en deelnemingen	27	908.109	780.935
Overige baten	28	51.023.378	67.253.502
Totaal nettobaten		1.945.796.902	1.666.280.863
Personeelskosten	29	(440.844.142)	(301.142.390)
Beheerkosten	30	(351.014.617)	(353.579.537)
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa		(64.017.361)	(15.312.728)
Productiekosten bankbiljetten	31	(8.130.019)	(7.413.708)
Winst over het boekjaar		1.081.790.763	988.832.500

Frankfurt am Main, 9 februari 2016

Europese Centrale Bank

Mario Draghi
President

Grondslagen voor de financiële verslaggeving¹⁷

Vorm en presentatie van de jaarrekening

De jaarrekening van de ECB is zodanig opgesteld dat een getrouw beeld wordt gegeven van de omvang en samenstelling van de financiële positie van de ECB en van het resultaat over de verslagperiode. De jaarrekening is opgesteld conform de hieronder uiteengezette grondslagen voor de financiële verslaggeving, die door de Raad van Bestuur van de ECB geschikt worden geacht voor een centrale bank.¹⁸

Algemene uitgangspunten voor de financiële verslaggeving

In het kader van de financiële verslaggeving zijn toegepast de beginselen van economische realiteit en transparantie, voorzichtigheid, de verwerking van gebeurtenissen na de balansdatum, materialiteit, continuïteit, periodoerekening, consistentie en vergelijkbaarheid.

Opname van activa en passiva

Een actief- of passiefpost wordt alleen in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat enig met deze actief- of passiefpost verband houdend toekomstig economisch voordeel naar of van de ECB zal vloeien, nagenoeg alle met deze actief- of passiefpost verband houdende risico's en voordelen aan de ECB zijn overgedragen, en de kosten of waarde van het actief of het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden bepaald.

Waardering

De jaarrekening is opgesteld op basis van de historische kostprijs, waarbij de waardering van verhandelbare waardepapieren (anders dan die welke worden aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden), goud en alle andere zowel in de balans opgenomen als niet in de balans opgenomen activa en passiva luidende in vreemde valuta plaatsvindt tegen marktwaarde.

¹⁷ De gedetailleerde grondslagen voor de financiële verslaggeving van de ECB zijn neergelegd in Besluit ECB/2010/21, PB L 35 van 9.2.2011, blz. 1. Dit Besluit is laatstelijk gewijzigd bij Besluit ECB/2015/26 van 2 juli 2015, PB L 193, 21.7.2015, blz. 134.

¹⁸ Deze grondslagen volgen de bepalingen van Artikel 26.4 van de Statuten van het ESCB, die geharmoniseerde regels voor de financieel-administratieve verwerking en verslaggeving van de werkzaamheden van het Eurosysteem vereisen.

Transacties in financiële activa en verplichtingen worden in de jaarrekening verwerkt op basis van de afwikkelingsdatum.

Met uitzondering van contante transacties in waardepapieren, worden transacties in financiële instrumenten luidende in vreemde valuta op de transactiedatum opgenomen onder de niet in de balans opgenomen posten. Op de afwikkelingsdatum worden de niet in de balans opgenomen posten teruggenomen en worden de transacties in de balans opgenomen. Aankopen en verkopen van valuta's zijn van invloed op de nettodevizepositie op de transactiedatum, en de gerealiseerde verkoopresultaten worden eveneens op de transactiedatum berekend. Opgebouwde rente, agio's en disagio's in verband met financiële instrumenten luidende in vreemde valuta worden dagelijks berekend en verwerkt, en de devizepositie wordt eveneens dagelijks beïnvloed door deze overlopende posten.

Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva

In vreemde valuta luidende activa en passiva worden naar euro omgerekend tegen de wisselkoers op de balansdatum. Baten en lasten worden omgerekend tegen de wisselkoers op de boekingsdatum. De herwaardering van in vreemde valuta luidende activa en passiva, met inbegrip van zowel in de balans opgenomen als niet in de balans opgenomen instrumenten, vindt plaats per valuta.

Herwaardering naar de marktprijs van in vreemde valuta luidende activa en passiva geschiedt gescheiden van de valutakoersherwaardering.

Goud wordt gewaardeerd tegen de per het jaareinde geldende marktprijs. Voor goud wordt geen onderscheid gemaakt tussen de prijs- en valutaherwaarderingsverschillen. In plaats daarvan wordt voor goud één waardering bepaald op basis van de prijs in euro per *fine ounce*, die voor 2015 is afgeleid van de wisselkoers van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar op 31 december 2015.

Het bijzondere trekkingsrecht (Special Drawing Right – SDR) wordt gedefinieerd als een mandje valuta's. Om de door de ECB aangehouden SDR's te waarderen is hun waarde berekend als de gewogen som van de wisselkoersen van vier belangrijke valuta's (Amerikaanse dollar, euro, Japanse yen en Brits pond) omgerekend in euro per 31 december 2015.

Waardepapieren

Waardepapieren aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden

Momenteel voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden waardepapieren worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Overige waardepapieren

Verhandelbare waardepapieren (andere dan die welke voor monetairbeleidsdoeleinden worden aangehouden) en vergelijkbare activa worden gewaardeerd tegen de middenkoersen of op basis van de relevante rendementscurve per de balansdatum, per waardepapier. In waardepapieren besloten opties worden niet apart gewaardeerd. Voor het jaar 2015 zijn de middenkoersen op 30 december 2015 gebruikt. Illiquide aandelen worden gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.¹⁹ Gerealiseerde winsten en verliezen uit de verkoop van vreemde valuta's, goud en waardepapieren worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. Dergelijke gerealiseerde winsten en verliezen worden berekend aan de hand van de gemiddelde kostprijs van het desbetreffende actief.

Ongerealiseerde winsten worden niet als baten verantwoord, maar worden rechtstreeks in een herwaarderingsrekening opgenomen.

Ongerealiseerde verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening indien en voor zover zij, per het jaareinde, eerdere herwaarderingswinsten, zoals opgenomen in de desbetreffende herwaarderingsrekening, te boven gaan. Dergelijke ongerealiseerde verliezen op een waardepapier, valuta of op aangehouden goud worden niet gesaldeerd met ongerealiseerde winsten op andere waardepapieren, valuta's of goud. Bij een dergelijk ongerealiseerd verlies dat ten laste van de winst- en verliesrekening wordt gebracht, wordt de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende post verminderd tot de wisselkoers of de marktprijs per het jaareinde. Ongerealiseerde verliezen op renteswaps die aan het einde van het jaar in de winst- en verliesrekening worden opgenomen, worden in daaropvolgende jaren geamortiseerd.

Bijzondere-waardeverminderingsverliezen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen en in daaropvolgende jaren niet teruggenomen, tenzij de bijzondere waardevermindering afneemt en de afname in verband kan worden gebracht met een waarneembare gebeurtenis die heeft plaatsgevonden nadat de bijzondere waardevermindering voor de eerste maal werd opgenomen.

Agio's of disagio's bij aangekochte waardepapieren worden geamortiseerd over de resterende contracttijd van de waardepapieren. Ze worden berekend en weergegeven als onderdeel van de rentebaten.

¹⁹ Voor overlopende posten en voorzieningen betreffende beheerkosten geldt een minimumdrempel van € 100.000.

Transacties met wederinkoop

Transacties met wederinkoop zijn transacties waarbij de ECB krachtens een repo-overeenkomst activa aankoopt of verkoopt of krediettransacties verricht tegen onderpand.

Bij een repo-overeenkomst worden waardepapieren verkocht tegen contanten met een gelijktijdige overeenkomst deze op een vastgestelde toekomstige datum tegen een overeengekomen prijs van de tegenpartij terug te kopen. Repo-overeenkomsten worden aan de passiefzijde van de balans opgenomen als deposito's tegen onderpand. Waardepapieren die krachtens een dergelijke overeenkomst worden verkocht, blijven op de balans van de ECB.

Bij een omgekeerde repo-overeenkomst worden waardepapieren gekocht tegen contanten met een gelijktijdige overeenkomst deze op een vastgestelde toekomstige datum tegen een overeengekomen prijs aan de tegenpartij terug te verkopen. Omgekeerde repo-overeenkomsten worden aan de actiefzijde van de balans opgenomen als leningen tegen onderpand maar worden niet tot de door de ECB aangehouden waardepapieren gerekend.

Transacties met wederinkoop (waaronder effectenleningstransacties) die worden uitgevoerd krachtens een geautomatiseerd programma voor effectenleningstransacties, worden alleen op de balans opgenomen indien onderpand in de vorm van contanten is verschaft op een rekening van de ECB. In 2015 heeft de ECB geen onderpand in de vorm van contanten in verband met dergelijke transacties ontvangen.

Niet in de balans opgenomen instrumenten

Deviezeninstrumenten, te weten valutatermijntransacties, de termijncomponent van valutawaps en andere valutainstrumenten die een inwisseling van een bepaalde valuta tegen een andere valuta op een toekomstige datum inhouden, worden opgenomen in de nettodeviezenposities voor het berekenen van valutawinsten en -verliezen.

Rente-instrumenten worden per instrument geherwaardeerd. Dagelijkse wijzigingen in de variatiemarge van uitstaande rentefuturescontracten, alsook renteswaps waarvan de clearing door een centrale tegenpartij geschiedt, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen. De waardering van termijntransacties in waardepapieren en van renteswaps die niet via een centrale tegenpartij worden geclarend, wordt door de ECB uitgevoerd op basis van algemeen aanvaarde waarderingmethoden die gebruikmaken van waarneembare marktprijzen en -tarieven, en van disconteringsfactoren voor de periode tussen de afwikkelingsdatum en de waarderingdatum.

Gebeurtenissen na balansdatum

De waarde van activa en passiva wordt aangepast voor gebeurtenissen die zich voordoen tussen de balansdatum en de datum waarop de Directie toestemming geeft om de Jaarrekening van de ECB ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur voor te leggen, indien dergelijke gebeurtenissen van materiële invloed zijn op de waarde van de activa en passiva per de balansdatum.

Belangrijke gebeurtenissen na de balansdatum die niet van invloed zijn op de waarde van de activa en passiva per de balansdatum worden vermeld in de toelichting.

Posities binnen het ESCB/posities binnen het Eurosysteem

Posities binnen het ESCB zijn hoofdzakelijk het resultaat van grensoverschrijdende betalingen binnen de EU die worden afgewikkeld in centralebankgeld in euro. Het grootste deel van deze transacties vindt plaats op initiatief van de particuliere sector (kredietinstellingen, bedrijven en natuurlijke personen). Ze worden afgewikkeld via TARGET2 – het 'Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer'-systeem – en leiden tot bilaterale saldi op de TARGET2-rekeningen van centrale banken in de EU. Deze bilaterale saldi worden dagelijks gesaldeerd en aan de ECB toegewezen, waardoor elke nationale centrale bank één netto bilaterale positie ten opzichte van de ECB overhoudt. Deze positie in de boeken van de ECB vertegenwoordigt de nettovordering of -verplichting van elke nationale centrale bank ten opzichte van de rest van het ESCB. Posities binnen het Eurosysteem van de nationale centrale banken van het eurogebied ten opzichte van de ECB uit hoofde van TARGET2, alsook overige in euro luidende saldi binnen het Eurosysteem (bijvoorbeeld tussentijdse winstverdelingen aan de nationale centrale banken), worden op de balans van de ECB opgenomen als één nettoactief- of passiefpost onder 'Overige vorderingen binnen het Eurosysteem (netto)' of 'Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)'. Saldi binnen het ESCB van nationale centrale banken buiten het eurogebied ten opzichte van de ECB, uit hoofde van hun deelname aan TARGET2,²⁰ worden verantwoord onder 'Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro'.

Posities binnen het Eurosysteem uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem worden als één enkele actiefpost opgenomen onder 'Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem' (zie onder 'Bankbiljetten in omloop' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving').

²⁰ Per 31 december 2015 namen de volgende nationale centrale banken buiten het eurogebied deel aan TARGET2: Българска народна банка (Nationale Bank van Bulgarije), Danmarks Nationalbank, Narodowy Bank Polski en Banca Națională a României.

Posities binnen het Eurosysteem uit hoofde van de overdracht van externe reserves aan de ECB door nationale centrale banken die toetreden tot het eurogebied luiden in euro en worden gerapporteerd onder 'Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves'.

Vaste activa

Vaste activa, met inbegrip van immateriële activa maar met uitzondering van grond en kunstwerken, worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met afschrijvingen. Grond en kunstwerken worden gewaardeerd tegen kostprijs. Voor de afschrijving van het hoofdgebouw van de ECB worden de kosten toegerekend aan de desbetreffende activabestanddelen die worden afgeschreven overeenkomstig hun geschatte gebruiksduur. Afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur van de activa, vanaf het kwartaal nadat het desbetreffende actief beschikbaar is voor gebruik. De gebruiksduur van de belangrijkste activacategorieën luidt als volgt:

Gebouwen	20, 25 of 50 jaar
Installaties	10 of 15 jaar
Technische inventaris	4, 10 of 15 jaar
Computers, aanverwante hardware en software, en motorvoertuigen	4 jaar
Meubilair	10 jaar

De afschrijvingsduur voor geactiveerde herinrichtingskosten met betrekking tot de bestaande gehuurde kantoorgebouwen van de ECB is aangepast om rekening te houden met gebeurtenissen die van invloed zijn op de geschatte gebruiksduur van het desbetreffende actief.

Vaste activa met een kostprijs van minder dan € 10.000 worden in het jaar van aanschaf geheel afgeschreven.

Vaste activa die voldoen aan de activeringscriteria maar die in aanbouw of ontwikkeling zijn, worden verantwoord onder de post 'Activa in aanbouw'. De daarmee verband houdende kosten zullen worden overgedragen naar de desbetreffende vasteactivaposten wanneer de activa beschikbaar zijn voor gebruik.

Pensioenregelingen van de ECB, overige vergoedingen na uitdiensttreding en overige langetermijnbeloningen

De ECB heeft toegezegdpensioenregelingen (*defined benefit plans*) voor haar personeel, voor de leden van de Directie en voor de leden van de Raad van Toezicht die werkzaam zijn bij de ECB.

De pensioenregeling voor het personeel wordt gefinancierd middels activa die in een fonds voor langetermijnpersoneelsbeloningen worden aangehouden. De verplichte bijdragen van de ECB en de medewerkers bedragen respectievelijk 19,5% en 6,7% van het basissalaris en komen tot uiting in de toegezegdpensioenpijler van de

regeling. De medewerkers kunnen vrijwillig aanvullende premies storten in een toegezegdebijdragepijler, waaruit aanvullende uitkeringen kunnen worden gedaan.²¹ Deze aanvullende uitkeringen zijn gebaseerd op het bedrag aan vrijwillige bijdragen samen met het beleggingsrendement op deze bijdragen.

Voor de vergoedingen na uitdiensttreding en andere langetermijnbeloningen van leden van de Directie en leden van de Raad van Toezicht die werkzaam zijn bij de ECB, bestaan niet-kapitaalgedekte regelingen. Ook ten aanzien van andere vergoedingen na uitdiensttreding dan pensioenen en andere langetermijnpersoneelsbeloningen bestaan niet-kapitaalgedekte regelingen voor het personeel.

Netto toegezegdpensioenverplichting

De verplichting met betrekking tot de toegezegdpensioenregelingen die in de balans onder 'Overige passiva' wordt opgenomen, komt overeen met de contante waarde van de bruto toegezegdpensioenverplichting verminderd met de reële waarde van de fondsbeleggingen die dienen ter dekking van de verplichting.

De bruto toegezegdpensioenverplichting wordt jaarlijks door onafhankelijke actuarissen berekend volgens de 'projected unit credit method'. De contante waarde van de bruto toegezegdpensioenverplichting wordt berekend door de geschatte toekomstige kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die wordt bepaald aan de hand van het markrendement op de balansdatum op in euro luidende bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit die soortgelijke looptijden hebben als de termijn van de pensioenverplichting.

Actuariële winsten of verliezen kunnen voortvloeien uit ervaringsaanpassingen (waarbij de werkelijke uitkomsten verschillen van de eerder gehanteerde actuariële veronderstellingen) en veranderingen in de actuariële veronderstellingen.

Netto toegezegdpensioenkosten

De netto toegezegdpensioenkosten bestaan uit componenten die in de winst- en verliesrekening worden opgenomen en herberekeningen ten aanzien van vergoedingen na uitdiensttreding die in de balans onder 'Herwaarderingsrekeningen' worden opgenomen.

Het nettobedrag ten laste van de winst- en verliesrekening bestaat uit:

- (a) de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten;

²¹ De door de vrijwillige bijdragen gevormde middelen van een deelnemer kunnen bij pensionering worden gebruikt voor een aanvullend pensioen. Dit pensioen wordt vanaf dat moment opgenomen in de bruto toegezegdpensioenverplichting.

- (b) de nettorente gebaseerd op het product van de disconteringsvoet en de netto toegezegdpensioenverplichting;
- (c) herberekeningen ten aanzien van overige langetermijnbeloningen, in hun geheel.

Het nettobedrag dat onder 'Herwaarderingsrekeningen' opgenomen wordt, omvat de volgende posten:

- (a) actuariële winsten en verliezen op de bruto toegezegdpensioenverplichting;
- (b) het werkelijke rendement op de fondsbeleggingen, met uitzondering van bedragen die zijn opgenomen in de nettorente over de netto toegezegdpensioenverplichting; en
- (c) enige verandering in het effect op het activaplafond, met uitzondering van bedragen die zijn opgenomen in de nettorente over de netto toegezegdpensioenverplichting.

Deze bedragen worden jaarlijks door onafhankelijke actuarissen gewaardeerd om de juiste verplichting in de jaarrekening vast te stellen.

Bankbiljetten in omloop

De ECB en de nationale centrale banken van het eurogebied, die samen het Eurosysteem vormen, geven eurobankbiljetten uit.²² De totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop wordt toegedeeld aan de centrale banken van het Eurosysteem op de laatste werkdag van elke maand overeenkomstig de verdeelsleutel voor de toedeling van bankbiljetten.²³

De ECB heeft een deel ter grootte van 8% in de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop toegedeeld gekregen, hetgeen op de balans wordt verantwoord onder de passiefpost 'Bankbiljetten in omloop'. Het aandeel van de ECB in de totale waarde van de uitgegeven eurobankbiljetten wordt geschraagd door vorderingen op de nationale centrale banken. Deze vorderingen, die rentedragend zijn,²⁴ worden gepresenteerd onder 'Vorderingen binnen het Eurosysteem', in de subpost 'Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem' (zie onder 'Posities binnen het ESCB/posities binnen het Eurosysteem' in 'Grondslagen voor de financiële

²² Besluit ECB/2010/29 van de Europese Centrale Bank van 13 december 2010 betreffende de uitgifte van eurobankbiljetten (herschikking), PB L 35 van 9.2.2011, blz. 26, zoals gewijzigd.

²³ De term 'verdeelsleutel voor de toedeling van bankbiljetten' heeft betrekking op de percentages die voortvloeien uit het meerekenen van het aandeel van de ECB in de totale waarde van de uitgegeven eurobankbiljetten en het toepassen van de verdeelsleutel voor het geplaatste kapitaal op het aandeel van de nationale centrale banken in die totale waarde.

²⁴ Besluit ECB/2010/23 van de Europese Centrale Bank van 25 november 2010 inzake de toedeling van monetaire inkomsten van de nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben (herschikking), PB L 35 van 9.2.2011, blz. 17, zoals gewijzigd.

verslaggeving'). Rentebaten uit deze vorderingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de post 'Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem'.

Tussentijdse verdeling van de winst

Een bedrag gelijk aan de som van de baten van de ECB uit de eurobankbiljetten in omloop en de baten uit de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden waardepapieren die zijn aangekocht in het kader van (a) het Programma voor de effectenmarkten, (b) het derde programma voor de aankoop van gedekte obligaties, (c) het programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa, en (d) het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen, is verschuldigd aan de nationale centrale banken van het eurogebied in het boekjaar waarin ze worden opgebouwd. Tenzij de Raad van Bestuur anders besluit, keert de ECB dit bedrag in januari van het volgende jaar uit door middel van een tussentijdse verdeling van de winst.²⁵ Het wordt volledig uitgekeerd, tenzij het de nettojaarwinst van de ECB overtreft, en behoudens een beslissing van de Raad van Bestuur om toevoegingen te doen aan de voorziening voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's. De Raad van Bestuur kan tevens besluiten de baten uit de eurobankbiljetten in omloop te verminderen met de door de ECB gemaakte kosten in verband met de uitgifte en verwerking van eurobankbiljetten.

Diversen

In het licht van de rol van de ECB als centrale bank is de Directie van oordeel dat de publicatie van een kasstroomoverzicht de lezer van de jaarrekening geen aanvullende relevante informatie zou verschaffen.

In overeenstemming met Artikel 27 van de Statuten van het ESCB en op aanbeveling van de Raad van Bestuur, heeft de Raad van de Europese Unie zijn goedkeuring gehecht aan de benoeming van Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft tot externe accountant van de ECB voor een periode van vijf jaar tot en met het einde van het boekjaar 2017.

²⁵ Besluit (EU) 2015/298 van de ECB van 15 december 2014 inzake de tussentijdse verdeling van de inkomsten van de ECB (herschikking) (ECB/2014/57), PB L 53, 25.2.2015, blz. 24, zoals gewijzigd.

Toelichting op de balans

1 Goud en goudvorderingen

Op 31 december 2015 bedroeg de goudvoorraad van de ECB 16.229.522 *ounces*²⁶ *fine gold* (2014: 16.178.193 *ounces*). De toename was voornamelijk het gevolg van de overdracht van 51.329 *ounces fine gold*²⁷ door Lietuvos bankas aan de ECB bij de overgang van Litouwen op de gemeenschappelijke munt. Ondanks deze toename van de goudvoorraad van de ECB daalde de waarde in euro van deze voorraad ten gevolge van de daling van de goudprijs in 2015 (zie onder 'Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving' en onder 14, 'Herwaarderingsrekeningen').

2 Vorderingen op niet-ingezetenen en ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta

2.1 Vorderingen op het IMF

Deze post omvat de per 31 december 2015 door de ECB aangehouden bijzondere trekkingsrechten (Special Drawing Rights – SDR's). Deze post is het resultaat van een door de ECB met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) gesloten akkoord, waarbij het IMF wordt gemachtigd namens de ECB SDR's te kopen en te verkopen tegen euro, zulks met inachtneming van minimum- en maximumposities. Voor verslaggevingsdoeleinden worden SDR's behandeld als een vreemde valuta (zie onder 'Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'). De stijging van de equivalente waarde in euro van de door de ECB aangehouden SDR's was voornamelijk het gevolg van de waardevermeerdering, in 2015, van de SDR ten opzichte van de euro.

²⁶ Dit komt overeen met 504,8 ton.

²⁷ De overdracht, met een waarde van € 50,7 miljoen, vond plaats per 1 januari 2015.

2.2 Tegoeden bij banken en beleggingen in waardepapieren, externe leningen en overige externe activa, en Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta

Deze twee posten bestaan uit tegoeden bij banken en leningen luidende in vreemde valuta en beleggingen in waardepapieren luidende in Amerikaanse dollar en Japanse yen.

Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied	2015 €	2014 €	Mutatie €
Rekeningen-courant	4.398.616.340	2.618.332.591	1.780.283.749
Geldmarktdeposito's	1.666.345.182	1.035.952.558	630.392.624
Omgekeerde repo-overeenkomsten	831.266.648	986.131.163	(154.864.515)
Beleggingen in waardepapieren	42.133.979.087	39.090.487.693	3.043.491.394
Totaal	49.030.207.257	43.730.904.005	5.299.303.252

Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied	2015 €	2014 €	Mutatie €
Rekeningen-courant	953.098	4.035.172	(3.082.074)
Geldmarktdeposito's	1.861.761.734	1.599.827.033	261.934.701
Omgekeerde repo-overeenkomsten	0	179.865.744	(179.865.744)
Totaal	1.862.714.832	1.783.727.949	78.986.883

De stijging van deze posten in 2015 was voornamelijk het gevolg van de waardevermeerdering van zowel de Amerikaanse dollar als de Japanse yen ten opzichte van de euro.

Daarnaast heeft Lietuvos bankas, bij de overgang van Litouwen op de gemeenschappelijke munt per 1 januari 2015, in Amerikaanse dollar luidende externe reserves met een waarde van € 287,9 miljoen aan de ECB overgedragen.

De nettodeviezenvoorraad van de ECB in Amerikaanse dollar en Japanse yen²⁸ was per 31 december 2015 als volgt:

	2015 Valuta in miljoenen	2014 Valuta in miljoenen
Amerikaanse dollars	46.382	45.649
Japanse yen	1.085.596	1.080.094

3 Overige vorderingen op kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro

Per 31 december 2015 bestond deze post uit rekeningen-courant bij ingezetenen van het eurogebied.

4 Waardepapieren van ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

4.1 Waardepapieren aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden

Per 31 december 2015 bestond deze post uit waardepapieren die door de ECB waren aangekocht in het kader van de drie programma's voor de aankoop van gedekte obligaties, het Programma voor de effectenmarkten ('Securities Markets Programme' – SMP), het programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa ('asset-backed securities purchase programme' – ABSPP) en het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen ('public sector asset purchase programme' – PSPP).

De aankopen in het kader van het eerste programma voor de aankoop van gedekte obligaties werden afgerond op 30 juni 2010, terwijl het tweede programma voor de aankoop van gedekte obligaties afliep op 31 oktober 2012. Het SMP werd op 6 september 2012 stopgezet.

In 2015 werden de activa-aankopen krachtens het derde programma voor de aankoop van gedekte obligaties (CBPP3) en het ABSPP uitgebreid met het PSPP.²⁹ Het CBPP3, ABSPP en PSPP tezamen vormen het uitgebreide activa-

²⁸ Deze posities bestaan uit het saldo van activa en passiva luidende in de desbetreffende vreemde valuta die onderhevig zijn aan valutaherwaardering. Deze zijn opgenomen onder 'Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta', 'Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta', 'Overlopende activa', 'Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta', 'Herwaarderingsverschillen niet in de balans opgenomen instrumenten' (passiefzijde) en 'Overlopende passiva', waarbij tevens rekening wordt gehouden met valutatermijntransacties en valutaswaps onder de niet in de balans opgenomen posten. Koerswinsten op financiële instrumenten luidende in vreemde valuta ten gevolge van herwaarderingsverschillen vallen hierbuiten.

²⁹ Op grond van dit programma mogen de ECB en de nationale centrale banken op de secundaire markt in euro luidende waardepapieren aankopen die zijn uitgegeven door centrale, regionale of lokale overheden, erkende instanties in het eurogebied en internationale organisaties en multilaterale ontwikkelingsbanken in het eurogebied.

aankoopprogramma ('expanded asset purchase programme' – APP).³⁰ De gecombineerde maandelijkse APP-aankopen door de nationale centrale banken en de ECB bedragen gemiddeld € 60 miljard. Het voornemen is deze aankopen uit te voeren tot eind maart 2017 en in ieder geval totdat de Raad van Bestuur bewijs ziet van een aanhoudende verandering in het beloop van de inflatie die in overeenstemming is met zijn doelstelling op de middellange termijn een inflatiecijfer onder maar dicht bij 2% te verwezenlijken.

De in het kader van alle zes programma's aangekochte waardepapieren worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen (zie 'Waardepapieren' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'). Jaarlijkse onderzoeken op bijzondere waardevermindering worden uitgevoerd op basis van de geschatte realiseerbare waarden per jaareinde en worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur. Op basis van de uitkomsten van de onderzoeken voor het verslagjaar werd slechts één indicator voor een bijzondere waardevermindering geactiveerd. Deze had betrekking op de SMP-portefeuille. De indicator had echter geen invloed op de toekomstige kasstromen die de ECB naar verwachting zal ontvangen, waardoor in 2015 geen verliezen werden verwerkt.

De geamortiseerde kostprijs van de door de ECB aangehouden waardepapieren en hun marktwaarde³¹ (die niet in de balans of de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, maar die uitsluitend voor vergelijkingsdoeleinden wordt verschaft) luiden als volgt:

	2015 €		2014 €		Mutatie €	
	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde
Eerste programma voor de aankoop van gedekte obligaties	1.786.194.503	1.898.990.705	2.395.178.568	2.576.479.183	(608.984.065)	(677.488.478)
Tweede programma voor de aankoop van gedekte obligaties	933.230.549	1.013.540.352	1.249.397.951	1.367.880.767	(316.167.402)	(354.340.415)
Derde programma voor de aankoop van gedekte obligaties	11.457.444.451	11.396.084.370	2.298.798.185	2.314.787.199	9.158.646.266	9.081.297.171
Programma voor de effectenmarkten	8.872.443.668	10.045.312.608	10.100.343.269	11.247.795.991	(1.227.899.601)	(1.202.483.383)
Programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa	15.321.905.622	15.220.939.054	1.744.230.394	1.742.441.349	13.577.675.228	13.478.497.705
Aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen	39.437.433.065	39.372.318.024	-	-	39.437.433.065	39.372.318.024
Totaal	77.808.651.858	78.947.185.113	17.787.948.367	19.249.384.489	60.020.703.491	59.697.800.624

De daling van de geamortiseerde kostprijs van de portefeuilles die worden aangehouden in het kader van (a) het eerste en het tweede aankoopprogramma voor gedekte obligaties en (b) het Programma voor de effectenmarkten was het gevolg van aflossingen.

De Raad van Bestuur beoordeelt regelmatig de financiële risico's die zijn verbonden met de waardepapieren die op grond van al deze programma's worden aangehouden.

³⁰ Nadere gegevens over het APP zijn beschikbaar [op de website van de ECB](#).

³¹ De marktwaarden zijn indicatief en worden afgeleid op basis van marktnoteringen. Waar marktnoteringen niet beschikbaar zijn, worden de marktprijzen geschat met behulp van interne modellen van het Eurosysteem.

5 Vorderingen binnen het Eurosysteem

5.1 Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem

Deze post bestaat uit de vorderingen van de ECB ten opzichte van de nationale centrale banken van het eurogebied uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem (zie onder 'Bankbiljetten in omloop' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'). De rentevergoeding op deze vorderingen wordt dagelijks berekend tegen de laatst beschikbare marginale rentevoet gehanteerd door het Eurosysteem bij zijn tenders voor basisherfinancieringstransacties (zie onder 22.2, 'Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem').

6 Overige activa

6.1 Materiële en immateriële vaste activa

Deze activa omvatten per 31 december 2015 de volgende posten:

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Kostprijs			
Grond en gebouwen	1.027.242.937	997.154.850	30.088.087
Installaties	219.897.386	212.838.181	7.059.205
Computerhardware en -software	77.350.193	71.812.322	5.537.871
Inventaris, meubilair, en motorvoertuigen	92.000.437	82.854.876	9.145.561
Activa in aanbouw	244.590	16.163.065	(15.918.475)
Overige vaste activa	9.453.181	8.241.408	1.211.773
Totaal kostprijs	1.426.188.724	1.389.064.702	37.124.022
Cumulatieve afschrijvingen			
Grond en gebouwen	(79.468.891)	(88.477.513)	9.008.622
Installaties	(15.827.521)	(72.342)	(15.755.179)
Computerhardware en -software	(45.530.493)	(38.380.961)	(7.149.532)
Inventaris, meubilair, en motorvoertuigen	(20.831.615)	(11.908.686)	(8.922.929)
Overige vaste activa	(883.374)	(628.541)	(254.833)
Totaal cumulatieve afschrijvingen	(162.541.894)	(139.468.043)	(23.073.851)
Nettoboekwaarde	1.263.646.830	1.249.596.659	14.050.171

In november 2014 kwam het nieuwe kantoorgebouw van de ECB gereed voor gebruik. Conform de door de ECB gehanteerde grondslag (zie onder 'Vaste activa' in de 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving') ving de afschrijving van het nieuwe gebouw derhalve aan in januari 2015.

De afname van de 'Activa in aanbouw' was hoofdzakelijk het gevolg van de gereedkoming van activa met betrekking tot het nieuwe gebouw van de ECB die op 31 december 2014 nog in ontwikkeling waren, en de daarmee samenhangende herrubricering van de desbetreffende kosten naar de relevante

vasteactivacategorieën in 2015. De post 'Grond en gebouwen' nam in 2015 toe als gevolg van deze herrubriceringen, alsmede andere activiteiten gerelateerd aan het nieuwe gebouw van de ECB.

De afname van de cumulatieve afschrijvingen van de grond en gebouwen in 2015 hield verband met de volledige afboeking van geactiveerde herinrichtingskosten betreffende zaken die niet meer in gebruik waren.

6.2 Overige financiële activa

Deze post bestaat uit de belegging van de eigen middelen van de ECB³² die worden aangehouden als een directe tegenpost van het kapitaal en de reserves van de ECB, en uit andere financiële activa, waaronder 3.211 aandelen in de Bank voor Internationale Betalingen (BIB) opgenomen tegen de verwervingsprijs van € 41,8 miljoen.

Deze post bestaat uit:

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Rekeningen-courant luidende in euro	30.000	4.684.410	(4.654.410)
Waardepapieren luidende in euro	19.192.975.459	19.091.635.302	101.340.157
Omgekeerde repo-overeenkomsten, luidende in euro	1.188.997.789	1.488.138.078	(299.140.289)
Overige financiële activa	41.914.335	41.902.068	12.267
Totaal	20.423.917.583	20.626.359.858	(202.442.275)

De afwikkeling in 2015 van de per 31 december 2014 uitstaande repo-transacties (zie onder 12.3, 'Diversen') droeg bij aan de algehele afname van deze post.

6.3 Herwaarderingsverschillen niet in de balans opgenomen instrumenten

Deze post bestaat voornamelijk uit waarderingsmutaties in per 31 december 2015 uitstaande swap- en termijntransacties in vreemde valuta (zie onder 19, 'Valutaswaps en valutatermijntransacties'). Deze waarderingsmutaties zijn het resultaat van de omrekening van dergelijke transacties naar euro tegen de wisselkoers op de balansdatum, vergeleken met de eurowaarden die het resultaat zijn van de omrekening van de transacties tegen de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende vreemde valuta op die datum (zie onder 'Niet in de balans opgenomen instrumenten' en 'Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving').

Waarderingswinsten op uitstaande renteswaptransacties zijn ook onder deze post opgenomen (zie onder 18, 'Renteswaps').

³² Repo-overeenkomsten die in het kader van het beheer van de eigenmiddelenportefeuille zijn uitgevoerd, worden verantwoord onder 'Diversen' aan de passiefzijde (zie onder 12.3, 'Diversen').

6.4 Overlopende activa

In 2015 omvatte deze post de nog te ontvangen couponrente op waardepapieren (waaronder uitstaande rente betaald bij aankoop) ten bedrage van € 1.186,6 miljoen (2014: € 603,9 miljoen) (zie onder 2.2, 'Tegoeden bij banken en beleggingen in waardepapieren, externe leningen en overige externe activa' en 'Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta', onder 4, 'Waardepapieren van ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro', en onder 6.2, 'Overige financiële activa').

Deze post omvat tevens nog van de nationale centrale banken van het eurogebied te ontvangen rente over de TARGET2-saldi over december 2015 ten bedrage van € 33,2 miljoen (2014: € 25,5 miljoen) en nog te ontvangen rente over de vorderingen van de ECB uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem over het laatste kwartaal van het jaar (zie onder 'Bankbiljetten in omloop' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving') ter waarde van € 10,8 miljoen (2014: € 10,0 miljoen).

Bovendien bestaat deze post uit (a) opgebouwde baten uit gemeenschappelijke Eurosysteem-projecten (zie onder 28, 'Overige baten'), (b) te ontvangen rente over overige financiële activa, and (c) diverse vooruitbetalingen.

6.5 Diversen

Deze post bestaat voornamelijk uit de overlopende bedragen inzake de tussentijdse verdeling van de winst van de ECB (zie onder 'Tussentijdse verdeling van de winst' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving', en onder 11.2, 'Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)').

De post omvat ook saldi met betrekking tot per 31 december 2015 uitstaande swap- en termijntransacties in vreemde valuta die voortvloeien uit de omrekening van dergelijke transacties in euro tegen de gemiddelde kostprijs van de betrokken valuta op de balansdatum, vergeleken met de eurowaarden waartegen de transacties aanvankelijk werden verwerkt (zie onder 'Niet in de balans opgenomen instrumenten' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving').

7 Bankbiljetten in omloop

Deze post bestaat uit het aandeel van de ECB (8%) in de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop (zie onder 'Bankbiljetten in omloop' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving').

8 Verplichtingen aan overige ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

8.1 Overige verplichtingen

Deze post omvat deposito's van de leden van de Euro Banking Association (EBA), die voor de ECB als onderpand dienen met betrekking tot betalingen van de EBA die via het TARGET2-systeem worden afgewikkeld.

9 Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

Per 31 december 2015 bestaat deze post uit een bedrag van € 1,5 miljard (2014: € 0,9 miljard) bestaande uit bij de ECB aangehouden saldi van nationale centrale banken die niet deel uitmaken van het eurogebied, die voortvloeien uit of een tegenpost vormen van via het TARGET2-systeem geleide transacties. De toename van deze saldi in 2015 was het gevolg van betalingen door ingezetenen van het eurogebied aan niet-ingezetenen van het eurogebied (zie onder 11.2, 'Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)').

Het restant van deze post bestaat uit een bedrag van € 0,8 miljard (2014: € 0) uit de permanente wederzijdse valutaregeling met de Federal Reserve. In het kader van deze regeling verstrekt de Federal Reserve door middel van swaptransacties Amerikaanse dollars aan de ECB om kortetermijnliquiditeit in Amerikaanse dollars aan tegenpartijen van het Eurosysteem te verstrekken. Tegelijkertijd verricht de ECB back-to-backswaptransacties met de nationale centrale banken van het eurogebied, die de resulterende middelen aanwenden om met tegenpartijen van het Eurosysteem in Amerikaanse dollar luidende liquiditeitsverschaffende transacties in de vorm van transacties met wederinkoop uit te voeren. Deze back-to-backswaptransacties resulteren in saldi binnen het Eurosysteem, tussen de ECB en de nationale centrale banken (zie onder 'Overige vorderingen binnen het Eurosysteem (netto)'). Bovendien resulteren de swaptransacties met de Federal Reserve en de nationale centrale banken van het eurogebied in termijnvorderingen en -verplichtingen die op rekeningen buiten de balans worden geregistreerd (zie onder 19, 'Valutaswaps en valutatermijntransacties').

10 Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta

10.1 Deposito's, tegoeden en overige verplichtingen

Per 31 december 2014 bestond deze post uit verplichtingen uit repo-overeenkomsten met niet-ingezetenen van het eurogebied in verband met het beheer van deviezenreserves van de ECB.

Per 31 december 2015 was het saldo van deze verplichtingen nihil.

11 Verplichtingen binnen het Eurosysteem

11.1 Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves

Deze post betreft de verplichtingen aan de nationale centrale banken van het eurogebied uit hoofde van de overdracht van externe reserves aan de ECB bij hun toetreding tot het Eurosysteem.

	Vanaf 1 januari 2015 €	Per 31 december 2014 €
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	1.435.910.943	1.435.910.943
Deutsche Bundesbank	10.429.623.058	10.429.623.058
Eesti Pank	111.729.611	111.729.611
Central Bank of Ireland	672.637.756	672.637.756
National Bank of Greece	1.178.260.606	1.178.260.606
Banco de España	5.123.393.758	5.123.393.758
Banque de France	8.216.994.286	8.216.994.286
Banca d'Italia	7.134.236.999	7.134.236.999
Central Bank of Cyprus	87.679.928	87.679.928
Latvijas Banka	163.479.892	163.479.892
Lietuvos bankas	239.453.710	-
Banque centrale du Luxembourg	117.640.617	117.640.617
Central Bank of Malta	37.552.276	37.552.276
De Nederlandsche Bank	2.320.070.006	2.320.070.006
Oesterreichische Nationalbank	1.137.636.925	1.137.636.925
Banco de Portugal	1.010.318.483	1.010.318.483
Banka Slovenije	200.220.853	200.220.853
Národná banka Slovenska	447.671.807	447.671.807
Suomen Pankki – Finlands Bank	728.096.904	728.096.904
Totaal	40.792.608.418	40.553.154.708

De vordering van Lietuvos bankas werd gesteld op € 239.453.710 om te garanderen dat de verhouding tussen deze vordering en de totale vordering toegewezen aan de andere nationale centrale banken van lidstaten die de euro als munt hebben, gelijk is aan de verhouding tussen de weging van Lietuvos bankas in de kapitaalverdeelsleutel van de ECB en de totale weging van de andere nationale centrale banken van het eurogebied in deze sleutel. Het verschil tussen de vordering en de waarde van de overgedragen activa (zie onder 1, 'Goud en goudvorderingen', en onder 2.2, 'Tegoeden bij banken en beleggingen in waardepapieren, externe leningen en overige externe activa en vorderingen op ingezetenen van het eurogebied') werd behandeld als deel van de bijdragen van Lietuvos bankas die zij krachtens Artikel 48.2 van de Statuten van het ESCB verschuldigd is aan de reserves van de ECB en de voorzieningen die met reserves zijn gelijkgesteld per 31 december 2014 (zie onder 13, 'Voorzieningen', en onder 14, 'Herwaarderingsrekeningen').

De vergoeding over deze verplichtingen wordt dagelijks bepaald tegen de laatst beschikbare marginale rentevoet gehanteerd door het Eurosysteem bij zijn tenders voor de basisherfinancieringstransacties, gecorrigeerd vanwege een rendement van nul op de goudcomponent (zie onder 22.3, 'Remuneratie van vorderingen van nationale centrale banken in verband met de overgedragen externe reserves').

11.2 Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)

In 2015 bestond deze post voornamelijk uit de TARGET2-saldi van de nationale centrale banken van het eurogebied ten opzichte van de ECB (zie onder 'Posities binnen het ESCB/posities binnen het Eurosysteem' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'). De nettostijging van deze positie vloeide voornamelijk voort uit de aankopen van waardepapieren op grond van het uitgebreide activa-aankoopprogramma APP (zie onder 4, 'Waardepapieren van ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro'), die via TARGET2-rekeningen werden afgewikkeld. De invloed van de aankopen werd gedeeltelijk tenietgedaan door (a) aflossingen van waardepapieren aangekocht uit hoofde van het Programma voor de effectenmarkten (SMP) en de eerste twee aankoopprogramma's voor gedekte obligaties, die ook via TARGET2-rekeningen werden afgewikkeld, (b) de toename van de bedragen gerelateerd aan de back-to-backswaptransacties met de nationale centrale banken in verband met in Amerikaanse dollar luidende liquiditeitsverschaffende transacties, en (c) de afwikkeling in TARGET2 van betalingen van ingezetenen van het eurogebied aan niet-ingezetenen van het eurogebied (zie onder 9, 'Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro').

De vergoeding over TARGET2-posities, met uitzondering van de saldi die voortkomen uit in het kader van in Amerikaanse dollar luidende liquiditeitsverschaffende transacties, wordt dagelijks berekend tegen de laatst beschikbare marginale rente gehanteerd door het Eurosysteem bij zijn tenders voor basisherfinancieringstransacties.

Deze post bestond ook uit het bedrag verschuldigd aan de nationale centrale banken van het eurogebied in verband met de tussentijdse winstverdeling van de ECB (zie 'Tussentijdse verdeling van de winst' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving').

	2015 €	2014 €
Verschuldigd aan nationale centrale banken van het eurogebied ter zake van TARGET2	812.734.808.529	612.892.597.646
Te vorderen van nationale centrale banken van het eurogebied ter zake van TARGET2	(730.463.422.714)	(590.153.944.468)
Verschuldigd aan nationale centrale banken van het eurogebied i.v.m. de tussentijdse winstverdeling van de ECB	812.134.494	840.719.787
Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)	83.083.520.309	23.579.372.965

12 Overige passiva

12.1 Herwaarderingsverschillen niet in de balans opgenomen instrumenten

Deze post bestaat voornamelijk uit waarderingsmutaties in per 31 december 2015 uitstaande swap- en termijntransacties in vreemde valuta (zie onder 19, 'Valutaswaps en valutatermijntransacties'). Deze waarderingsmutaties zijn het resultaat van de omrekening van dergelijke transacties naar euro tegen de wisselkoers op de balansdatum, vergeleken met de eurowaarden die het resultaat zijn van de omrekening van de transacties tegen de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende vreemde valuta op die datum (zie onder 'Niet in de balans opgenomen instrumenten' en 'Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving').

Waarderingsverliezen op uitstaande renteswaptransacties zijn ook in deze post opgenomen (zie onder 18, 'Renteswaps').

12.2 Overlopende passiva

Per 31 december 2015 omvatte deze post de over geheel 2015 nog te betalen rente aan de nationale centrale banken over hun vorderingen in verband met de aan de ECB overgedragen externe reserves (zie onder 11.1, 'Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves') en nog te betalen rente over aan de nationale centrale banken verschuldigde TARGET2-saldi over de laatste maand van 2015. Deze bedragen zijn in januari 2016 afgewikkeld.

Deze post omvat tevens (a) vooraf geïnde inkomsten in verband met het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism – SSM) (zie onder 26, 'Baten en lasten in verband met toezichtstaken'), (b) overlopende beheerkosten, en (c) overlopende posten voor financiële instrumenten.

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Aan de ECB overgedragen externe reserves	17.576.514	57.015.146	(39.438.632)
TARGET2	36.393.921	26.309.091	10.084.830
Overige overlopende posten	41.573.554	12.867.414	28.706.140
Totaal	95.543.989	96.191.651	(647.662)

12.3 Diversen

In 2015 bestaat deze post voornamelijk uit per 31 december 2015 uitstaande swap- en termijntransacties in vreemde valuta (zie onder 19, 'Valutaswaps en valutatermijntransacties'). Deze saldi houden verband met de omrekening van dergelijke transacties naar euro tegen de respectieve gemiddelde kostprijs van de betrokken valuta op de balansdatum, vergeleken met de waarden in euro waartegen de transacties oorspronkelijk waren verantwoord (zie 'Niet in de balans opgenomen instrumenten' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving').

Per 31 december 2014 omvatte deze post uitstaande repo-transacties van € 150,1 miljoen in verband met het beheer van de eigen middelen van de ECB. Per 31 december 2015 was het saldo van hieraan gerelateerde verplichtingen nihil.

*Pensioenregelingen van de ECB, overige vergoedingen na uitdiensttreding en overige langetermijnbeloningen*³³

Daarnaast omvat deze post de netto toegezegd pensioenverplichting van de ECB met betrekking tot de vergoedingen na uitdiensttreding en de overige langetermijnbeloningen van haar personeel en de leden van de Directie, en de leden van de Raad van Toezicht in dienst van de ECB ten bedrage van € 385,5 million (2014: € 459,7 miljoen).

³³ In alle tabellen in deze toelichting toont de kolom 'Raden' de bedragen met betrekking tot zowel de Directie als de Raad van Toezicht.

Balans

De in de balans opgenomen bedragen met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding en andere langetermijnpersoneelsbeloningen luiden als volgt:

	2015 Personeel in € miljoenen	2015 Raden in € miljoenen	2015 Totaal in € miljoenen	2014 Personeel in € miljoenen	2014 Raden in € miljoenen	2014 Totaal in € miljoenen
Contante waarde van de brutoverplichting	1.116,7	24,1	1.140,8	1.087,1	24,5	1.111,6
Reële waarde van de fondsbeleggingen	(755,3)	-	(755,3)	(651,9)	-	(651,9)
In de balans opgenomen netto toegezegdpensioenverplichting	361,4	24,1	385,5	435,2	24,5	459,7

In 2015 omvatte de contante waarde van de bruto toegezegdpensioenverplichting ten opzichte van de personeelsleden ten bedrage van € 1.116,7 miljoen (2014: € 1.087,1 miljoen) niet-kapitaalgedekte verplichtingen ten bedrage van € 155,9 miljoen (2014: € 170,3 miljoen) met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding en andere langetermijnbeloningen. Er bestaan tevens niet-kapitaalgedekte regelingen voor de vergoedingen na uitdiensttreding en overige langetermijnbeloningen van leden van de Directie en leden van de Raad van Toezicht.

Winst- en verliesrekening

De in 2015 in de winst- en verliesrekening opgenomen bedragen luiden als volgt:

	2015 Personeel in € miljoenen	2015 Raden in € miljoenen	2015 Totaal in € miljoenen	2014 Personeel in € miljoenen	2014 Raden in € miljoenen	2014 Totaal in €miljoenen
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	120,0	1,9	121,9	41,7	1,2	42,9
Nettorente over de netto toegezegdpensioenverplichting	9,5	0,5	10,0	4,5	0,7	5,2
<i>waarvan:</i>						
<i>Kosten van de verplichting</i>	22,9	0,5	23,4	25,1	0,7	25,8
<i>Baten uit fondsbeleggingen</i>	(13,4)	-	(13,4)	(20,6)	-	(20,6)
Herberekenings(winsten)/verliezen op overige langetermijnbeloningen	2,6	(0,1)	2,5	7,8	0,3	8,1
Totaal begrepen in 'Personeelskosten'	132,1	2,3	134,4	54,0	2,2	56,2

In 2015 stegen de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten naar € 121,9 miljoen (2014: € 42,9 miljoen), als gevolg van (a) de daling van de disconteringsvoet van 3,75% in 2013 naar 2% in 2014,³⁴ en (b) het hogere aantal deelnemers aan de pensioenregeling in 2015.

³⁴ De aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten worden geschat door middel van de disconteringsvoet die in het voorgaande jaar gold.

Mutaties in de bruto toegezegdpensioenverplichting, fondsbeleggingen en herberekeningsresultaten

De mutaties in de contante waarde van de bruto toegezegdpensioenverplichting luiden als volgt:

	2015	2015	2015	2014	2014	2014
	Personeel	Raden	Totaal	Personeel	Raden	Totaal
	in €	in €	in €	in €	in €	in €
	miljoenen	miljoenen	miljoenen	miljoenen	miljoenen	miljoenen
Beginsaldo bruto toegezegdpensioenverplichting	1.087,1	24,5	1.111,6	650,6	17,8	668,4
Aan het dienstjaar toegerekende pensienkosten	120,0	1,9	121,9	41,7	1,2	42,9
Rentekosten over de brutoverplichting	22,9	0,5	23,4	25,1	0,7	25,8
Door deelnemers betaalde bijdragen	21,7	0,2	21,9	14,0	0,1	14,1
Betaalde uitkeringen	(7,5)	(0,8)	(8,3)	(7,1)	(0,8)	(7,9)
Herberekenings(winsten)/verliezen	(127,5)	(2,2)	(129,7)	362,8	5,5	368,3
Eindsaldo bruto toegezegdpensioenverplichting	1.116,7	24,1	1.140,8	1.087,1	24,5	1.111,6

De totale herberekeningswinsten van € 129,7 miljoen over 2015 op de bruto toegezegdpensioenverplichting waren hoofdzakelijk het gevolg van de stijging van de disconteringsvoet van 2,0% in 2014 naar 2,5% in 2015. Dit in vergelijking met de herberekeningsverliezen van € 368,3 miljoen over 2014, die hoofdzakelijk het gevolg waren van de daling van de disconteringsvoet van 3,75% in 2013 naar 2,0% in 2014.

De mutaties in 2015 in de reële waarde van de fondsbeleggingen in de toegezegdpensioenpijler met betrekking tot personeelsleden waren als volgt:

	2015	2014
	in € miljoen	in € miljoen
Beginsaldo reële waarde van de fondsbeleggingen	651,9	536,5
Rentebaten uit fondsbeleggingen	13,4	20,6
Herberekeningswinsten	26,8	49,7
Bijdragen werkgever	46,9	36,4
Bijdragen deelnemers	21,7	14,0
Betaalde uitkeringen	(5,4)	(5,3)
Eindsaldo reële waarde van de fondsbeleggingen	755,3	651,9

De herberekeningswinsten op de fondsbeleggingen in zowel 2015 als 2014 weerspiegelen het feit dat het werkelijke rendement op de fondsbeleggingen hoger was dan het verwachte rendement op de fondsbeleggingen.

De toename in de bijdragen in 2015 van zowel de ECB als de deelnemers was voornamelijk het gevolg van de toename in het aantal deelnemers aan de pensioenregeling in dat jaar (zie onder 29, 'Personeelskosten').

De mutaties over 2015 in de herberekeningsresultaten (zie onder 14, 'Herwaarderingsrekeningen') waren als volgt:

	2015 in € miljoen	2014 in € miljoen
Beginsaldo herberekeningswinsten/(-verliezen)	(305,6)	4,8
Bijdragen van tot het Eurosysteem toetredende nationale centrale banken ³⁵	(1,8)	0,0
Winsten op de fondsbeleggingen	26,8	49,7
Winsten/(verliezen) op de brutoverplichting.	129,7	(368,3)
Verliezen/(winsten) opgenomen in de winst- en verliesrekening	2,5	8,1
Eindsaldo herberekeningsverliezen opgenomen onder 'Herwaarderingsrekeningen' ³⁶	(148,4)	(305,6)

Belangrijke veronderstellingen

Bij de totstandkoming van de waarderingen waarnaar in deze toelichting wordt verwezen, hebben de actuarissen veronderstellingen gehanteerd die door de Directie zijn goedgekeurd ten behoeve van de administratieve verwerking en toelichting. De belangrijkste veronderstellingen die zijn gehanteerd voor het berekenen van de verplichting uit hoofde van de pensioenregeling zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

	2015 %	2014 %
Disconteringsvoet	2,50	2,00
Verwacht rendement op de fondsbeleggingen ³⁷	3,50	3,00
Algemene toekomstige salarisverhogingen ³⁸	2,00	2,00
Toekomstige pensioenverhogingen ³⁹	1,40	1,40

Daarnaast bedroegen de vrijwillige bijdragen van personeelsleden aan een toegezegdebijdragepijler in 2015 € 123,3 miljoen (2014: € 110,6 miljoen). Deze bijdragen worden belegd in fondsbeleggingen, maar leiden tevens tot een hiermee corresponderende verplichting.

³⁵ Bij de overgang van Litouwen op de gemeenschappelijke munt heeft Lietuvos bankas aan de saldi van alle herwaarderingsrekeningen van de ECB bijgedragen. De uitstaande herberekeningsverliezen begrepen in de herwaarderingsrekeningen per 31 december 2014 resulteerden in een verlaging van de bijdragen door Lietuvos bankas.

³⁶ Totalen kunnen door afronding enigszins verschillen.

³⁷ Deze veronderstellingen zijn gebruikt voor de berekening van het deel van de bruto toegezegdpensioenverplichting van de ECB dat wordt gedekt door activa met een onderliggende kapitaalgarantie.

³⁸ Daarnaast is rekening gehouden met verwachte individuele salarisverhogingen van tot 1,8% per jaar, afhankelijk van de leeftijd van de deelnemers aan de regeling.

³⁹ Volgens de bepalingen van de pensioenregeling van de ECB worden de pensioenen jaarlijks verhoogd. Als de algemene salarisaanpassingen voor personeelsleden van de ECB onder de prijsinflatie liggen, zal een eventuele verhoging van de pensioenen in lijn zijn met de algemene salarisaanpassingen. Als de algemene salarisaanpassingen boven de prijsinflatie liggen, zullen zij worden gebruikt om de verhoging van de pensioenen te bepalen, op voorwaarde dat de financiële positie van de pensioenregelingen van de ECB een dergelijke verhoging toelaat.

13 Voorzieningen

Deze post bestaat voornamelijk uit een voorziening voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's.

De voorziening voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's zal, voor zover de Raad van Bestuur dat noodzakelijk acht, worden gebruikt ter compensatie van toekomstige gerealiseerde en ongerealiseerde verliezen, met name waarderingsverliezen die niet door de herwaarderingsrekeningen worden gedekt. Jaarlijks wordt op grond van een beoordeling van deze risico's door de ECB gezien hoe groot deze voorziening moet zijn en of ze moet worden voortgezet. Bij deze beoordeling worden allerlei factoren in aanmerking genomen. De risicovoorziening mag, samen met het in het algemeen reservefonds van de ECB aangehouden bedrag, niet hoger zijn dan het door de nationale centrale banken van het eurogebied volgestorte kapitaal van de ECB.

Bij de overgang van Litouwen op de gemeenschappelijke munt droeg Lietuvos bankas per 1 januari 2015 een bedrag van € 44.728.929 bij aan de voorziening voor wisselkoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's.⁴⁰ Hierdoor nam de omvang van de voorziening toe naar € 7.619.884.851. Na de verhoging van het volgestorte kapitaal van de ECB in 2015 (zie onder 15, 'Kapitaal en reserves') is dit bedrag gelijk aan de waarde van het per 31 december 2015 door de nationale centrale banken van het eurogebied volgestorte kapitaal van de ECB.

14 Herwaarderingsrekeningen

Deze post bestaat voornamelijk uit herwaarderingsaldi uit hoofde van ongerealiseerde winsten op activa, passiva en niet in de balans opgenomen instrumenten (zie onder 'Resultaatbepaling', 'Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva', 'Waardepapieren' en 'Niet in de balans opgenomen instrumenten' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving'). Deze post omvat tevens de herberekeningen van de netto toegezegdpensioenverplichting van de ECB met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding (zie onder 'Pensioenregelingen van de ECB, overige vergoedingen na uitdiensttreding en overige langetermijnbeloningen' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving' en onder 12.3, 'Diversen').

⁴⁰ Deze bijdrage bijdrage werd gedaan overeenkomstig Artikel 48.2 van de Statuten van het ESCB.

Bij de overgang van Litouwen op de gemeenschappelijke munt heeft Lietuvos bankas per 1 januari 2015 een bedrag van € 117,7 miljoen aan deze saldi bijgedragen.

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Goud	11.900.595.095	12.065.394.836	(164.799.741)
Deviezen	12.272.562.352	7.046.435.041	5.226.127.311
Waardepapieren en andere instrumenten	808.078.836	1.131.424.399	(323.345.563)
Netto toegezegdpensioenverplichting voor vergoedingen na uitdiensttreding	(148.413.109)	(305.609.580)	157.196.471
Totaal	24.832.823.174	19.937.644.696	4.895.178.478

De stijging in de omvang van de herwaarderingsrekeningen is voornamelijk het gevolg van de waardevermindering van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar en de Japanse yen in 2015.

Voor de herwaardering per jaareinde zijn de onderstaande wisselkoersen gebruikt.

Wisselkoersen	2015	2014
Amerikaanse dollar per euro	1,0887	1,2141
Japanse yen per euro	131,07	145,23
Euro per SDR	1,2728	1,1924
Euro per <i>fine ounce</i> goud	973,225	987,769

15 Kapitaal en reserves

15.1 Kapitaal

Litouwen is op 1 januari 2015 overgegaan op de gemeenschappelijke munt. In overeenstemming met Artikel 48.1 van de Statuten van het ESCB heeft Lietuvos bankas per 1 januari 2015 een bedrag van € 43.051.594 gestort,⁴¹ te weten het restant van de kapitaalbijdrage aan de ECB. Hierdoor is het volgestorte kapitaal van de ECB toegenomen van € 7.697.025.340 op 31 december 2014 naar € 7.740.076.935 op 1 januari 2015, zoals in het overzicht wordt getoond.⁴²

⁴¹ Besluit (EU) 2015/287 van de ECB van 31 december 2014 inzake de storting van kapitaal, de overdracht van externe reserves en de bijdrage aan de reserves en voorzieningen van de Europese Centrale Bank door Lietuvos bankas (ECB/2014/61), PB L 50, 21.2.2015, blz. 44.

⁴² Bedragen zijn tot op één euro nauwkeurig afgerond. Derhalve kunnen totalen en subtotalen afwijken door afronding.

	Kapitaalverdeel- sleutel vanaf 1 januari 2015 %	Volgestort kapitaal vanaf 1 januari 2015 €	Kapitaalverdeel- sleutel per 31 december 2014 %	Volgestort kapitaal per 31 december 2014 €
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4778	268.222.025	2,4778	268.222.025
Deutsche Bundesbank	17,9973	1.948.208.997	17,9973	1.948.208.997
Eesti Pank	0,1928	20.870.614	0,1928	20.870.614
Central Bank of Ireland	1,1607	125.645.857	1,1607	125.645.857
National Bank of Greece	2,0332	220.094.044	2,0332	220.094.044
Banco de España	8,8409	957.028.050	8,8409	957.028.050
Banque de France	14,1792	1.534.899.402	14,1792	1.534.899.402
Banca d'Italia	12,3108	1.332.644.970	12,3108	1.332.644.970
Central Bank of Cyprus	0,1513	16.378.236	0,1513	16.378.236
Latvijas Banka	0,2821	30.537.345	0,2821	30.537.345
Lietuvos bankas	0,4132	44.728.929	-	-
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21.974.764	0,2030	21.974.764
Central Bank of Malta	0,0648	7.014.605	0,0648	7.014.605
De Nederlandsche Bank	4,0035	433.379.158	4,0035	433.379.158
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212.505.714	1,9631	212.505.714
Banco de Portugal	1,7434	188.723.173	1,7434	188.723.173
Banka Slovenije	0,3455	37.400.399	0,3455	37.400.399
Národná banka Slovenska	0,7725	83.623.180	0,7725	83.623.180
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,2564	136.005.389	1,2564	136.005.389
Subtotaal nationale centrale banken in het eurogebied	70,3915	7.619.884.851	69,9783	7.575.155.922
Българска народна банка (Nationale Bank van Bulgarije)	0,8590	3.487.005	0,8590	3.487.005
Česká národní banka	1,6075	6.525.450	1,6075	6.525.450
Danmarks Nationalbank	1,4873	6.037.512	1,4873	6.037.512
Hrvatska narodna banka	0,6023	2.444.963	0,6023	2.444.963
Lietuvos bankas	-	-	0,4132	1.677.335
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	5.601.129	1,3798	5.601.129
Narodowy Bank Polski	5,1230	20.796.192	5,1230	20.796.192
Banca Națională a României	2,6024	10.564.124	2,6024	10.564.124
Sveriges Riksbank	2,2729	9.226.559	2,2729	9.226.559
Bank of England	13,6743	55.509.148	13,6743	55.509.148
Subtotaal nationale centrale banken buiten het eurogebied	29,6085	120.192.083	30,0217	121.869.418
Totaal	100,0000	7.740.076.935	100,0000	7.697.025.340

De nationale centrale banken die niet deel uitmaken van het eurogebied dienen 3,75% van hun geplaatst kapitaal te storten als bijdrage aan de operationele kosten van de ECB. Deze storting bedroeg ultimo 2015 in totaal € 120.192.083. De nationale centrale bank buiten het eurogebied zijn niet gerechtigd tot een aandeel in de te verdelen winst van de ECB, met inbegrip van inkomsten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem, noch zijn zij verplicht een eventueel verlies van de ECB te financieren.

Niet in de balans opgenomen instrumenten

16 Geautomatiseerd programma voor effectenleningtransacties

Als onderdeel van het beheer van de eigen middelen van de ECB heeft zij een geautomatiseerd programma voor effectenleningtransacties, waarbij een daarvoor aangestelde agent namens de ECB effectenleningtransacties verricht met een aantal daartoe als geschikt aangewezen tegenpartijen.

Daarnaast heeft de ECB, overeenkomstig besluiten van de Raad van Bestuur, voor leningtransacties beschikbaar gesteld de waardepapieren die zij heeft aangekocht in verband met het eerste, tweede en derde aankoopprogramma voor gedekte obligaties, alsmede de aangekochte waardepapieren in verband met het PSPP, en aangekochte waardepapieren aangekocht in verband met het SMP die ook geschikt zijn voor aankoop ingevolge het PSPP.

Als gevolg van de effectenleningafspraken van de ECB stonden er per 31 december 2015 transacties met wederinkoop uit met een waarde van € 4,5 miljard (2014: € 4,8 miljard). Van dit bedrag hield € 0,3 miljard (2014: € 0) verband met het uitlenen van waardepapieren aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden.

17 Rentefutures

Per 31 december 2015 stonden de volgende transacties in vreemde valuta uit, gepresenteerd tegen markttarieven per jaareinde:

Rentefutures in vreemde valuta	2015 Contractwaarde €	2014 Contractwaarde €	Mutatie €
Aankopen	694.406.172	911.374.681	(216.968.509)
Verkopen	690.554.100	1.001.647.311	(311.093.211)

Deze transacties werden verricht in het kader van het beheer van de deviezenreserves van de ECB.

18 Renteswaps

Per 31 december 2015 waren renteswaps met een contractwaarde van € 274,5 miljoen (2014: € 270,8 miljoen), gepresenteerd tegen marktrentes per jaareinde, uitstaande. Deze transacties werden verricht in het kader van het beheer van de externe reserves van de ECB.

19 Valutaswaps en valutatermijntransacties

Deviezenbeheer

In 2015 zijn valutaswap- en valutatermijntransacties verricht in het kader van het beheer van de externe reserves van de ECB. Per 31 december 2015 stonden de volgende uit deze transacties resulterende vorderingen en verplichtingen uit met een afwikkelingsdatum in 2016, en gepresenteerd tegen marktkoersen per jaareinde.

Valutaswaps en valutatermijntransacties	2015 €	2014 €	Mutatie €
Vorderingen	2.467.131.004	1.899.819.430	567.311.574
Verplichtingen	2.484.517.472	1.777.894.537	706.622.935

Liquiditeitsverschaffende transacties

Per 31 december 2015 stonden er in Amerikaanse dollar luidende vorderingen en verplichtingen uit met een afwikkelingsdatum in 2016, die voortvloeien uit de verstrekking van liquiditeit in Amerikaanse dollar aan tegenpartijen van het Eurosysteem (zie onder 9, 'Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro').

20 Beheer van krediettransacties

Ook in 2015 was de ECB verantwoordelijk voor het beheer van de krediettransacties van de EU in het kader van de faciliteit voor financiële ondersteuning voor de middellange termijn, het Europees Financieel Stabilisatiemechanisme, de Europese Faciliteit voor Financiële Stabiliteit en het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM), en voor de leningfaciliteitovereenkomst voor Griekenland. In 2015 verwerkte de ECB betalingen met betrekking tot deze transacties, alsmede betalingen in de vorm van bijdragen van lidstaten aan het maatschappelijk kapitaal van het ESM.

21 Voorwaardelijke verplichtingen uit hoofde van lopende rechtsgedingen

Een aantal depositohouders, aandeelhouders en obligatiehouders van Cypriotische kredietinstellingen heeft drie rechtszaken aangespannen tegen de ECB. Volgens de desbetreffende partijen hadden ze financiële schade geleden als gevolg van handelingen die naar hun oordeel hebben geresulteerd in de herstructurering van deze kredietinstellingen in het kader van het financiële bijstandsprogramma voor Cyprus. Het Gerecht van de Europese Unie heeft twaalf soortgelijke gevallen in 2014 geheel afgewezen. Tegen acht van deze uitspraken is beroep aangetekend. De betrokkenheid van de ECB bij het proces dat leidde tot de afronding van het financiële bijstandsprogramma was beperkt tot het verstrekken van technisch advies, krachtens het Verdrag tot oprichting van het Europees Stabiliteitsmechanisme,

waarbij in samenwerking met de Europese Commissie werd opgetreden, alsmede de uitgifte van een niet-bindend advies inzake de Cypriotische ontwerp-wet inzake afwikkeling. Daarom wordt aangenomen dat uit deze zaken geen verliezen voor de ECB zullen voortvloeien.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

22 Netto rentebaten

22.1 Rentebaten uit externe reserves

Deze post omvat rentebaten, na aftrek van rentelasten, uit de externe reserves van de ECB, en is als volgt opgebouwd:

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Rente over rekeningen-courant	552.459	548.634	3.825
Rentebaten uit geldmarktdeposito's	6.306.443	4.234.448	2.071.995
Rentebaten uit repo-transacties	38.311	208.426	(170.115)
Rentebaten uit omgekeerde repo-transacties	2.920.201	867.860	2.052.341
Rentebaten uit waardepapieren	261.121.900	206.165.493	54.956.407
Rentebaten/(lasten) uit renteswaps	(861.355)	407.588	(1.268.943)
Baten uit valutaswaps en valutatermijntransacties	13.127.982	4.570.710	8.557.272
Rentebaten uit externe reserves (netto)	283.205.941	217.003.159	66.202.782

De algehele stijging van de nettorentebaten in 2015 was voornamelijk het gevolg van hogere rentebaten uit de Amerikaanse dollar-portefeuille en de waardestijging van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro.

22.2 Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem

Deze post bestaat uit de rentebaten uit het aandeel van de ECB van 8% in de totale waarde van de uitgegeven eurobankbiljetten (zie 'Bankbiljetten in omloop' in 'Grondslagen voor de financiële verslaggeving' en onder 5.1, 'Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem'). Ondanks een stijging van 8,1% van de gemiddelde waarde van de bankbiljetten in omloop was er sprake van een daling van de baten in 2015 ten gevolge van het feit dat de gemiddelde basisherfinancieringsrente lager was dan in 2014 (nl. 0,05% in 2015, vergeleken met 0,16% in 2014).

22.3 Remuneratie van vorderingen van nationale centrale banken in verband met overgedragen externe reserves

De rentevergoeding aan de nationale centrale banken van het eurogebied uit hoofde van hun vorderingen op de ECB ter zake van overeenkomstig Artikel 30.1 van de Statuten van de ESCB aan de ECB overgedragen externe reserves (zie onder 11.1, 'Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves') wordt onder deze post opgenomen. De daling van deze vergoeding in 2015 weerspiegelde het feit dat de gemiddelde basisherfinancieringsrente lager was dan in 2014.

22.4 Overige rentebaten, en overige rentelasten

In 2015 bestonden deze posten uit nettorentebaten van € 608,7 miljoen (2014: € 727,7 miljoen) uit de door de ECB aangekochte waardepapieren op grond van het SMP, terwijl de nettorentebaten uit de resterende voor monetairbeleidsdoeleinden aangekochte waardepapieren € 280,9 miljoen (2014: € 174,9 miljoen) bedroeg.

Ze omvatten ook rentebaten van € 0,4 miljard (2014: € 1,1 miljard) en rentelasten van € 0,4 miljard (2014: € 1,1 miljard) uit hoofde van TARGET2-saldi (zie onder 11.2, "Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)", en onder 9, 'Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro'). De posten omvatten tevens de rentebaten en -lasten uit hoofde van andere activa en verplichtingen luidende in euro.

23 Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties

De netto gerealiseerde winsten uit financiële transacties in 2015 waren als volgt:

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Netto gerealiseerde koerswinsten	175.959.137	47.223.558	128.735.579
Netto gerealiseerde wisselkoers- en goudprijswinsten	38.474.593	10.036.857	28.437.736
Netto gerealiseerde winsten uit financiële transacties	214.433.730	57.260.415	157.173.315

De netto gerealiseerde koerswinsten omvatten gerealiseerde winsten en verliezen op waardepapieren, rentefutures en renteswaps. De algehele stijging van de netto gerealiseerde koerswinsten in 2015 was voornamelijk het gevolg van hogere gerealiseerde koerswinsten op waardepapieren in de Amerikaanse dollar-portefeuille.

24 Afwaarderingen van financiële activa en posities

De afwaarderingen van financiële activa en posities waren in 2015 als volgt samengesteld:

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Ongerealiseerde koersverliezen op waardepapieren	(63.827.424)	(7.664.489)	(56.162.935)
Ongerealiseerde koersverliezen op renteswaps	(223.892)	(198.804)	(25.088)
Ongerealiseerde wisselkoersverliezen	(1.901)	-	(1.901)
Totaal afwaarderingen	(64.053.217)	(7.863.293)	(56.189.924)

De hogere afwaarderingen vergeleken met 2014 waren voornamelijk het gevolg van de algehele daling in de marktprijzen van de waardepapieren in de Amerikaanse dollar-portefeuille.

25

Nettobaten/lasten i.v.m. vergoedingen en provisies

	2015 €	2014 €	Mutatie €
Baten uit vergoedingen en provisies	277.324.169	30.024.834	247.299.335
Lasten m.b.t. vergoedingen en provisies	(8.991.908)	(1.866.180)	(7.125.728)
Nettobaten in verband met vergoedingen en provisies	268.332.261	28.158.654	240.173.607

In 2015 bestonden de baten onder deze post voornamelijk uit toezichtsvergoedingen (zie onder 26, 'Baten en lasten in verband met toezichtstaken') en aan kredietinstellingen opgelegde boetes ter zake van het niet nakomen van de reserveverplichtingen. De lasten bestonden voornamelijk uit vergoedingen aan de externe vermogensbeheerders die op expliete instructie van, en namens, het Eurosysteem aankopen verrichten van daarvoor in aanmerking komende waardepapieren op onderpand van activa. Deze baten omvatten ook vergoedingen met betrekking tot rekeningen-courant en rentefuturestransacties (zie onder 17, 'Rentefutures').

26

Baten en lasten in verband met toezichtstaken

De kosten van de ECB in verband met haar toezichtstaken worden doorberekend aan de onder toezicht staande entiteiten door middel van een jaarlijkse vergoeding. De kosten bestaan voornamelijk uit kosten die direct verband houden met de toezichtstaken van de ECB, zoals het rechtstreekse toezicht op belangrijke entiteiten, het oversight op het toezicht op minder belangrijke banken en het vervullen van horizontale taken en gespecialiseerde diensten. Onder deze kosten vallen ook kosten die indirect verband houden met de toezichtstaken van de ECB, zoals de diensten van de ondersteunende functies van de ECB, waaronder gebouwen, humanresourcesbeheer en IT-dienstverlening.

De baten van de ECB in verband met toezichtstaken waren in 2015 als volgt samengesteld:

	2015 €	2014 ⁴³ €
Vergoedingen voor toezicht	277.086.997	29.973.012
waarvan:		
<i>Vergoedingen in rekening gebracht bij belangrijke entiteiten of belangrijke groepen</i>	245.620.964	25.622.812
<i>Vergoedingen in rekening gebracht bij minder belangrijke entiteiten of minder belangrijke groepen</i>	31.466.033	4.350.200
Totale baten uit taken i.v.m. toezicht	277.086.997	29.973.012

De baten uit toezichtsvergoedingen zijn begrepen onder 'Nettobaten i.v.m. vergoedingen en provisies' (zie onder 25, 'Nettobaten/lasten in verband met vergoedingen en provisies').

⁴³ Wat 2014 betreft, heeft de ECB haar aan banktoezicht gerelateerde kosten doorberekend voor de periode die begon in november 2014, toen de ECB haar toezichtstaken op zich nam.

Op basis van de geschatte jaarlasten heeft de ECB in april 2015 aangekondigd dat de gezamenlijke jaarvergoedingen voor toezicht in 2015 € 296,0 miljoen⁴⁴ zouden bedragen. Het surplus van € 18,9 miljoen vergeleken met de werkelijke lasten van €277,1 miljoen is opgenomen onder 'Overlopende passiva' (zie onder 12.2, 'Overlopende passiva'), en komt in mindering op de toezichtsvergoedingen die in 2016 in rekening worden gebracht.

Ultimo 2015 stonden er nog geringe vergoedingsbedragen en aan onder toezicht staande instellingen in rekening gebrachte rentebedragen – vanwege late betaling – uit. De ECB neemt alle benodigde maatregelen om uitstaande bedragen bij de onder toezicht staande entiteiten te innen.

Daarnaast heeft de ECB het recht ondernemingen boetes of dwangsommen op te leggen indien zij niet voldoen aan in haar verordeningen en besluiten vastgelegde verplichtingen. In 2015 heeft de ECB dergelijke boetes of dwangsommen niet opgelegd.

De lasten van de ECB over 2015 waren als volgt samengesteld:

	2015 €	2014 ⁴⁵ €
Salarissen en andere beloningen	141.262.893	18.456.945
Huur en onderhoud gebouwen	25.513.220	2.199.243
Overige operationele lasten	110.310.884	9.316.824
Totaal lasten i.v.m. taken banktoezicht	277.086.997	29.973.012

27 Baten uit aandelen en deelnemingen

Het op de aandelen in de Bank voor Internationale Betalingen ontvangen dividend (zie onder 6.2, 'Overige financiële activa') wordt onder deze post opgenomen.

28 Overige baten

Overige diverse baten in 2015 vloeiden voornamelijk voort uit de opgebouwde bijdragen van de nationale centrale banken van het eurogebied aan de door de ECB gemaakte kosten in verband met gezamenlijke projecten van het Eurosysteem.

29 Personeelskosten

In 2015 zijn de personeelskosten toegenomen, voornamelijk als gevolg van het hogere gemiddeld aantal personeelsleden in dienst van de ECB, en de hogere

⁴⁴ Dit bedrag, samen met de in de laatste twee maanden van 2014 gemaakte kosten van € 30,0 miljoen, werd in 2015 in rekening gebracht met een vervaldatum van 20 november 2015.

⁴⁵ De cijfers over 2014 betreffen de gemaakte kosten voor de laatste twee maanden van dat jaar, aangezien de ECB in november 2014 de operationele verantwoordelijkheid kreeg voor het banktoezicht.

nettolasten in verband met de vergoedingen na uitdiensttreding en overige langetermijnbeloningen.

Deze post heeft betrekking op salarissen, toelagen, personeelsverzekeringskosten en diverse andere kosten ten bedrage van € 306,4 miljoen (2014: € 244,9 miljoen). Onder deze post is tevens een bedrag van € 134,4 miljoen (2014: € 56,2 miljoen) opgenomen in verband met de pensioenregelingen van de ECB, overige vergoedingen na uitdiensttreding en overige langetermijnbeloningen (zie onder 12.3, 'Diversen'). Personeelskosten van € 0,8 miljoen (2014: € 1,2 miljoen) in verband met de bouw van het nieuwe kantoorgebouw van de ECB zijn geactiveerd en worden niet onder deze post opgenomen.

De salarissen en toelagen van het personeel, met inbegrip van de emolumenten van hogere managementfunctionarissen, zijn in grote lijnen gebaseerd op en vergelijkbaar met het beloningsregeling van de Europese Unie.

De leden van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht die werkzaam zijn bij de ECB ontvangen een basissalaris, terwijl de deeltijdleden van de Raad van Toezicht die werkzaam zijn bij de ECB ook op basis van het aantal door hen bijgewoonde vergaderingen worden beloond. Daarnaast ontvangen de leden van de Directie en de voltijdsleden van de Raad van Toezicht die werkzaam zijn bij de ECB aanvullende toelagen voor huisvesting en representatie. In het geval van de President wordt in plaats van een huisvestingstoelage een ambtswoning ter beschikking gesteld, die eigendom is van de ECB. Overeenkomstig de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de Europese Centrale Bank hebben de leden van beide Raden, afhankelijk van hun individuele omstandigheden, recht op een huishoudtoeslag, kindertoeslag en onderwijstoeslag. Op het salaris worden een belasting ten gunste van de Europese Unie ingehouden, alsmede premies voor de pensioenregelingen en de ongevallen- en ziektekostenverzekering. Toelagen worden niet belast en er wordt geen pensioenpremie op ingehouden.

In 2015 waren de basissalarissen van de leden van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht die werkzaam zijn bij de ECB (d.w.z. niet de vertegenwoordigers van de nationale toezichthouders) als volgt:⁴⁶

	2015 €	2014 €
Mario Draghi (President)	385.860	379.608
Vitor Constâncio (Vice-President)	330.744	325.392
Peter Praet (Lid van de Directie)	275.604	271.140
Jörg Asmussen (Lid van de Directie tot januari 2014)	-	4.912
Benoît Cœuré (Lid van de Directie)	275.604	271.140
Yves Mersch (Lid van de Directie)	275.604	271.140
Sabine Lautenschläger (Lid van de Directie)	275.604	253.457
Totaal Directie	1.819.020	1.776.789
Totaal Raad van Toezicht (leden werkzaam bij de ECB)⁴⁷	635.385	508.589
<i>waarvan:</i>		
Danièle Nouy, Voorzitter van de Raad van Toezicht	275.604	271.140
Totaal	2.454.405	2.285.378

Daarbij bedroeg de beloning van de deeltijdleden van de Raad van Toezicht € 352.256 (2014: € 74.776).

De totale aan de leden van beide Raden betaalde toelagen en de bijdragen van de ECB aan hun ongevallen- en ziektekostenverzekering bedroegen € 625.021 (2014: € 674.470).

In 2015 werden aan de leden van beide Raden geen beloningen bij benoeming en beëindiging van het dienstverband betaald (2014: € 68.616).

Aan voormalige leden van de Directie en de Raad van Toezicht kunnen gedurende een beperkte periode na het einde van hun ambtsperiode overgangsbetalingen worden gedaan. In 2015 bedroegen deze betalingen, daarmee samenhangende gezinstoelagen en de bijdrage van de ECB aan de ongevallen- en ziektekostenverzekering van voormalige leden van beide Raden in totaal € 9.730 (2014: € 243.178). De pensioenbetalingen, met inbegrip van de bijbehorende toelagen, aan voormalige leden van beide Raden of hun nabestaanden, en de bijdragen aan hun ongevallen- en ziektekostenverzekering bedroegen in totaal € 783.113 (2014: € 599.589).

⁴⁶ De bedragen zijn brutobedragen, d.w.z. vóór aftrek van belasting ten gunste van de Europese Unie.

⁴⁷ Met uitzondering van Sabine Lautenschläger, wier salaris wordt gerapporteerd samen met de salarissen van de andere leden van de Directie.

Eind 2015 bedroeg het werkelijke aantal personeelsleden in voltijdsequivalenten onder contract bij de ECB 2.871⁴⁸, waarvan 293 op managementniveau. Het aantal personeelsleden heeft zich in 2015 als volgt ontwikkeld:

	2015	2014
Totaal personeel per 1 januari	2.577	1.790
Nieuwe personeelsleden/wijzigingen van contractstatus	648	1.458
Zelf vertrokken personeelsleden/afgelopen contracten	(299)	(681)
Nettoename/(-afname) als gevolg van wijzigingen in parttimewerkpatronen	(55)	10
Totaal personeel per 31 december	2.871	2.577
Gemiddeld aantal personeelsleden in dienst	2.722	2.155

30 Beheerkosten

Deze kosten omvatten alle overige lopende kosten, in verband met huur en onderhoud van kantoorruimten, niet-investeringsgoederen en -inventaris, honoraria en overige diensten en kantoormiddelen, evenals de kosten van werving, verhuizing, installatie, opleiding en herhuisvesting van personeelsleden.

31 Productiekosten bankbiljetten

Deze last komt voornamelijk voort uit het grensoverschrijdend vervoer van eurobankbiljetten tussen bankbiljettendrukkerijen en de nationale centrale banken voor de levering van nieuwe bankbiljetten, en tussen de nationale centrale banken voor het opheffen van tekorten vanuit overschotvoorraden. Deze kosten worden centraal door de ECB gedragen.

⁴⁸ Personeelsleden met onbetaald verlof zijn niet inbegrepen. Dit aantal omvat personeelsleden werkzaam op een permanent contract, een contract met een vaste looptijd of een kortlopend contract en de deelnemers aan het Graduate Programme van de ECB. Ook personeelsleden met moederschapsverlof of langdurig ziekteverlof zijn inbegrepen.

President and Governing Council
of the European Central Bank
Frankfurt am Main

10 February 2016

Independent auditor's report

We have audited the accompanying annual accounts of the European Central Bank, which comprise the balance sheet as at 31 December 2015, the profit and loss account for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes (the "Annual Accounts").

The responsibility of the European Central Bank's Executive Board for the Annual Accounts

The Executive Board is responsible for the preparation and fair presentation of these Annual Accounts in accordance with the principles established by the Governing Council, which are set out in Decision ECB/2010/21 on the annual accounts of the European Central Bank, as amended, and for such internal control as the Executive Board determines is necessary to enable the preparation of the Annual Accounts that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these Annual Accounts based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the Annual Accounts are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the Annual Accounts. The procedures selected depend on the auditor's judgement, including the assessment of the risks of material misstatement of the Annual Accounts, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the Annual Accounts in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by the Executive Board, as well as evaluating the overall presentation of the Annual Accounts.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the Annual Accounts give a true and fair view of the financial position of the European Central Bank as at 31 December 2015 and of the results of its operations for the year then ended, in accordance with the principles established by the Governing Council, which are set out in Decision ECB/2010/21 on the annual accounts of the European Central Bank, as amended.

Yours sincerely,

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Victor Veger
Certified Public Accountant

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Deze vertaling van de controleverklaring van de externe accountant van de ECB wordt door de ECB uitsluitend verschaft ter informatie. In geval van discrepantie geldt de Engelse versie van EY.

President en Raad van Bestuur
van de Europese Centrale Bank
Frankfurt am Main

10 februari 2016

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening van de Europese Centrale Bank gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, de winst- en verliesrekening over 2015, en een overzicht van belangrijke grondslagen voor de financiële verslaggeving en andere toelichtingen (de 'Jaarrekening').

Verantwoordelijkheid van de Directie van de Europese Centrale Bank voor de Jaarrekening

De Directie is verantwoordelijk voor het opmaken en de getrouwe weergave van deze Jaarrekening in overeenstemming met de door de Raad van Bestuur vastgelegde grondslagen, die worden uiteengezet in Besluit ECB/2010/21 betreffende de jaarrekening van de Europese Centrale Bank, zoals gewijzigd, en voor een zodanige interne beheersing als de Directie noodzakelijk acht om het opmaken van de Jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de Jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met de 'International Standards on Auditing'. Deze standaarden vereisen dat wij voldoen aan ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de Jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de Jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het door de entiteit opmaken en de getrouwe weergave van de Jaarrekening, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor de financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de Directie gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de Jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de Jaarrekening een getrouw beeld van de omvang en de samenstelling van de financiële positie van de Europese Centrale Bank per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de door de Raad van Bestuur vastgelegde grondslagen, die worden uiteengezet in Besluit ECB/2010/21 betreffende de jaarrekening van de Europese Centrale Bank, zoals gewijzigd.

Hoogachtend,

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Victor Veger
Certified Public Accountant

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Toelichting op de verdeling van winst/toedeling van verliezen

Deze toelichting maakt geen deel uit van de jaarrekening van de ECB over het jaar 2015.

Krachtens Artikel 33 van de Statuten van het ESCB wordt de nettowinst van de ECB in de onderstaande volgorde verdeeld:

- (a) een door de Raad van Bestuur vast te stellen bedrag dat niet meer dan 20% van de nettowinst mag bedragen, wordt naar het algemeen reservefonds overgebracht, met een maximum van 100% van het kapitaal; en
- (b) de resterende nettowinst wordt naar rato van hun gestorte aandelen onder de aandeelhouders van de ECB verdeeld.

In geval van een verlies van de ECB wordt het tekort gedekt uit het algemeen reservefonds van de ECB en, indien nodig, bij besluit van de Raad van Bestuur, uit de monetaire baten van het betrokken boekjaar, naar rato en ten belope van de bedragen die overeenkomstig Artikel 32.5 van de Statuten van het ESCB aan de nationale centrale banken zijn toegeedeeld.⁴⁹

De nettowinst van de ECB over 2015 bedroeg € 1.081,8 miljoen. Overeenkomstig een besluit daartoe van de Raad van Bestuur is er op 29 januari 2016 een tussentijdse winstverdeling ten bedrage van € 812,1 miljoen uitbetaald aan de nationale centrale banken van het eurogebied. Daarnaast heeft de Raad van Bestuur besloten de resterende winst van € 269,7 miljoen onder de nationale centrale banken van het eurogebied te verdelen.

De winst wordt onder de nationale centrale banken verdeeld naar rato van hun gestorte aandelen in het geplaatste kapitaal van de ECB. Nationale centrale banken buiten het eurogebied hebben geen recht op een aandeel in de te verdelen winst van de ECB, noch hoeven zij eventuele verliezen van de ECB te financieren.

	2015 €	2014 €
Winst over het boekjaar	1.081.790.763	988.832.500
Tussentijdse winstverdeling	(812.134.494)	(840.719.787)
Winst over het boekjaar na de tussentijdse winstverdeling	269.656.269	148.112.713
Verdeling van de resterende winst	(269.656.269)	(148.112.713)
Totaal	0	0

⁴⁹ Krachtens Artikel 32.5 van de Statuten van het ESCB wordt de som van de monetaire inkomsten van de nationale centrale banken aan de nationale centrale banken toegeedeeld naar rato van hun gestorte aandelen in het kapitaal van de ECB.

© Europese Centrale Bank, 2016

Postadres 60640 Frankfurt am Main, Duitsland
Telefoon +49 69 1344 0
Website www.ecb.europa.eu

Alle rechten voorbehouden. Reproductie voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt vermeld.

ISSN 2443-4795
ISBN 978-92-899-1979-1
DOI 10.2866/720493
EU catalogue No QB-BS-16-001-NL-N